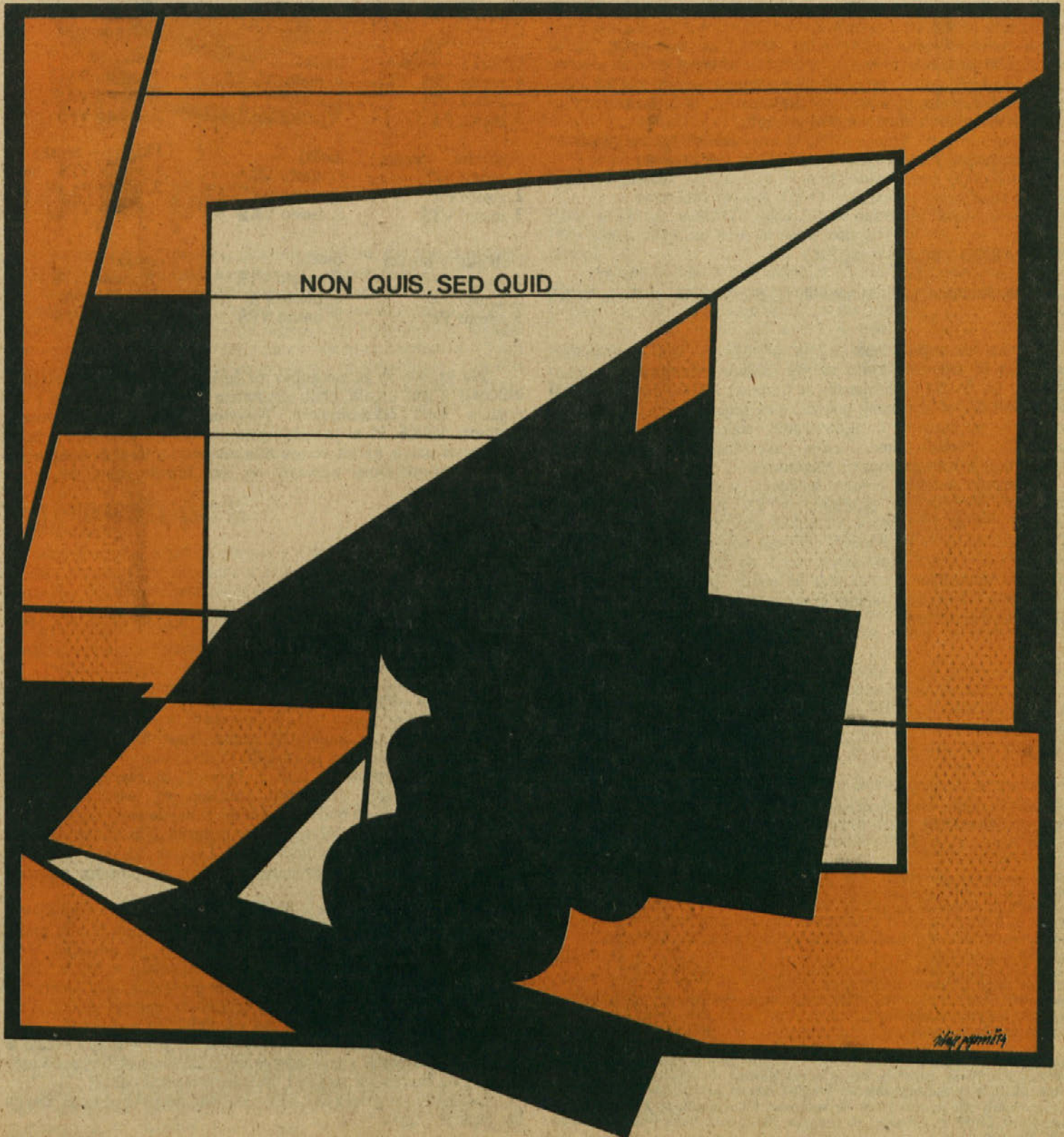

KATEDRA®

ŠTUDENTSKI LIST, MARIBOR, 23. XII. 1974, LETNIK XV. ŠT. 3-4

Aljaž Papič

KRATKE VESTI

BRUCI? ŠPORT? IN VSE OSTALO!!!

Čisto po naključju sem bil gledalec športnih iger brucov in bruck. Toda že ob prvi tekmi se mi je porodilo vprašanje, komu in zakaj so namenjena te igre. Ne morem in nimam pravice kogarkoli obtoževati neznanja raznih elementov posamezne športne igre. To, da pa igralci ne poznajo niti pravil igre, pa je vsega obsojanja vredno. Zato vprašujem, tako imenovane „selektorje“, kako je mogoče sestaviti ekipo, v kateri samo eden ali dva poznata pravila igre (tu mislim predvsem na brucke). Tu se ni treba izgovarjati na čas. Da bodo brucovske športne igre, se je vedelo že v začetku študijskega leta.

Sedaj pa tisto, kar bi po mojem mnenju, vsaj malo izboljšalo, videz ŠPORTNIH iger, to je športna oprema. Nimam izraza za to, kar sem videl, to je obupno, sramotno! Igralec v čevljih ali bos z zavihanimi hlačami, v srajci itd. Ali si naše višje in visoke šole res ne morejo priskrbeti vsaj majic s številkami, da bi vsaka šola imela svojo barvo. Seveda boste sedaj dejali, saj smo imeli, pa se porazgubi, študentje ne vrnejo ipd. Sedaj se vprašujem, ali je to res takšen izdatek, da si ga neka višja oziroma visoka šola ne more privoščiti. Navsezadnje se obraz urejenosti neke šole kaže tudi na takšnih prireditvah in ne samo na zveznih.

Samo primer! Brucke s PA, ki ima oddelek telesne vzgoje, so imele za tri športne discipline na razpolago šest dresov.

BORIS ČERPES

SMUČARSKI TEČAJI V MEŽICI –

za redne študente višjih in visokih šol ZVZ, oddelkov PA in VEKŠ v Celju

Cena sedemdnevnega tečaja je 630,00 din (prenočišče, prehrana in tedenska karta za vse žičnice). Komisija za telesno kulturo pri ZVZM bo prispevala za študenta 100,00 din, kar je tudi cena akontacije, ki jo mora položiti vsak prijavitelj. Akontacija se vrne, če se študent iz upravičenih razlogov tečaja ne more udeležiti. Mežica ima redne avtobusne in kombinirane železniško–avtobusne zveze z Mariborom.

Prijavijo se lahko le redni študentje, v naslovu navedenih šol, pri tov. Rajtmajerju (kabinet za TV na PA v Mariboru). Organizirani so trije tečaji po sedem dni od 3. do 24. 2. 1975. Tečajniki naj se v navedenem terminu javijo v sprejemni pisarni hotela Peca v Mežici. Rok prijave: od 9. do 26. 12. 1974. Začetniki si lahko sposodijo smuči, vezi in palice za 50 din. V slučaju neugodnih vremenskih razmer bodo tečaji odpovedani, študenti pa pravočasno obveščeni.

KATEDRA

izdaja visokošolska konferenca zveze socialistične mladine na mariborskih visokošolskih zavodih

ureja uredniški odbor:

glavni urednik: drago pišek
odgovorni urednik: mik rebernik
sekretarka uredništva: marija šuta
študentje in visoko šolstvo:
mario vetrih (urednik), darko koren, igor plohl
politika in gospodarstvo:
bojan kovačič (urednik), marjan vešnar, jani siranko, milan lampe
kultura: mitja žitnik (urednik), boris čerpes
likovnost: silvije popovič (urednik), ferdo rakuša (fotografija), milan erič
tehnični urednik: marjan hanl
lektor: branka vaupotič

Katedro sofinancirajo: Združenje visokošolskih zavodov Maribor, VK ZSM MVZ, Kulturna skupnost Slovenije in SO Maribor. Uredništvo in uprava Ob parku 5, 62000 Maribor, telefon 22-004, tekoči račun 51800-678-81846. Nenaročenih slik in rokopisov ne vračamo. Cena izvoda je 2,00 din (letna naročnina 25,00, za ustanove in podjetja 30,00 din). Tiska ČGP Mariborski tisk, Maribor.

KRATKE VESTI

BRUCOVSKÉ IGRE

Končale so se brucovske igre, za katere bi lahko rekli, da so uspela, kljub manjšim spodrsrljajem, ki pa so bili subjektivnega značaja in niso vplivali na končen izid brucovskih iger. Presenečenje je vsekakor slaba uvrstitev ekipe VEKŠ, tako v moški kot v ženski konkurenci, ki je bila kandidat za prvo mesto. Ekipe VEKŠ se bo verjetno bolje pripravila za aprilске igre in bo odpravila pomanjkljivosti, s katerimi se je srečala za časa brucovskih iger. Vsekakor pa je na drugi strani vzpodbudna uvrstitev ekipe VPŠ v moški in ženski konkurenci, še posebej, ker vemo, da v prejšnjih letih niso dosegali takih rezultatov in so več ali manj statirali na tekmovanjih. Torej pravniki tudi v bodoče tako naprej!

Poglejmo si dosežene rezultate:

REZULTATI BRUCOVSKIH IGER

Košarka – ženske	moški
1. mesto VPŠ	1. mesto VEKŠ
2. mesto VTŠ	2. mesto VTŠ
3. mesto PA	3. mesto PA

Rokomet – ženske	moški
1. mesto VPŠ	1. mesto VTŠ
2. mesto PA	2. mesto PA
3. mesto VTŠ	3. mesto VAŠ

Odbojka – ženske	moški
1. mesto VEKŠ	1. mesto VTŠ
2. mesto PA	2. mesto PA
3. mesto VPŠ	3. mesto VPŠ

Mali nogomet

moški
1. mesto PA
2. mesto VAŠ
3. mesto VPŠ

Ekipno – ženske

1. mesto VPŠ
2. mesto PA
3. mesto VTŠ

moški
1. mesto VTŠ
2. mesto PA
3. mesto VPŠ

Na kratko in za zaključek bi lahko rekli, da je organizacija brucovskih iger uspela, kljub nekaterim pomanjkljivostim, ki so se pojavile med tekmovanjem. Predvsem mislim na športnega referenta VEKŠ, ki se je indolentno obnašal do tekmovanja in ni izpolnjeval nalog, katere so mu bile zaupane. V bodoče upamo, da bo te pomanjkljivosti odpravil, saj tudi pravilo pravi, da se na napakah učimo.

Andreja Prevc
Cveto Margan

NAJBOLJŠA KONFERENCA NA PA IN NAJSLABŠA NA MVZ

(Z REDNE LETNE SKUPŠČINE PA)

Osnovna organizacija ZSMS na PA je konstituirana. Organizirali so se v eno OO, ki bo razdeljena na 7 aktivov. Taka oblika organiziranja zagotavlja vsem študentom možnosti za aktivno udejstvovanje na področjih, ki jih zanimajo. Za uspešnejše sodelovanje so ustanovili tudi 6 komisij, ki zavzemajo večino interesnih področij. Za vsako komisijo so pripravili okvirni program dela, ki pa ga bodo natančneje zastavile same komisije.

Študentje na tem VZ so si lepo zamislili delo, kar je povedala tudi novo izvoljena predsednica Vesna Lapajne, ki je na ustanovni konferenci ZSM PA z okvirnim akcijskim programom nakazala smernice dela.

Na sami skupščini pa je vse izgledalo bolj borno v primerjavi z drugimi skupščinami. Ko bi morali študentje, ki jih je bilo preko 130, spregovoriti in se vključiti v razpravo po poročilu bivše predsednice, je dvorana postala nema. Razpravljalci so bili le trije iz vrst študentov. Sp regovorili so nekateri profesorji, med katerimi je neka tov. profesorica celo brala oglase iz oglasne deske. Tov. Lešnik je apeliral na mlade, naj se vključijo v delo in s tem pomagajo pri informiranju višjega šolstva, pa je vse skupaj ostalo le pri besedah. Tovariši s predsedstva VK ZSMS so hoteli vzpodbuditi nadebudne študente k razpravi, pa tudi niso imeli odziva.

Na PA je torej delo OO ZSMS odvisno od peščice ljudi. Kaj pa bo, če še ti odpovedo?!

Darko Koren

To je pot!

Fantastično! Zaščitimo delavčev standard, dajmo mu pomoč, da se bo izvlekel iz inflacijskega blata . . . dajmo mu po glavi!

Nekako tako (lahko tudi po načelu — kdor je do vratu v vodi, si lahko zmoči še glavo), bi lahko označili nov ukrep ZIS; dejali bi lahko celo protiinflacijski — ta ukrep pa je tudi akter za hitrejšo pot v stabilizacijo. Bi mogli tako imenovati novo ekspresno zvišanje cen sladkorju in olju, donkihотовskim prizadevanjem v našem gospodarstvu, ki potegnejo v ta vrtinec še kup raznoraznih zvišanj? Zakaj vendar ne. Saj je ZIS navedel „pametne razloge“:

— uvoz sladkorja in olja bi negativno vplival na našo plačilno bilanco,

— Jugoslavija zmore zagotoviti potrebno količino teh živil sama, če razširi svojo proizvodnjo (in ZIS je sprejel ukrepe za oskrbo iz domačih virov).

Tako so določili, da bo cena sladkorju poskočila za 4,95, olju pa za 3,70 din. Ostale podražitve, zaradi verižne reakcije, slede.

In tukaj bi moral nastopiti potrošnik! Ker sem del trume ugibajočih, bi si postavil nekaj vprašanj.

— Uvoz olja in sladkorja BI negativno vplival na našo plačilno bilanco. Morda do sedaj ni? Ali še bolje — bomo zaradi tega, ker lahko papirja dovolj izdelamo doma, podražili tudi uvožen toaletni papir?

— Jugoslavija more zagotoviti potrebne količine teh živil . . . Heureka. Zgrabili smo na pravi strani! Tako je prav!

Ker smo sposobni pridelati dovolj vina za svoje potrebe (in ker se tega zavedamo), bomo vino seveda podražili. In tako bi lahko sklepali potem pri celi vrsti atiklov.

Se strinjate, kajne? In še nekaj — kaj se to ni ugotovilo že pri prejšnjih podražitvah sladkorja in kaj so delali proizvajalci teh zadnjih 29 let.

Torej, argumenta ZA podražitev sta dokaj nerealna. Zaradi bilance se ve. Pač ni bilo in še tudi ni prave uskladitve niti pravilne uvožno—izvozne politike. Ve se tudi, da je dolžnost vsake delovne organizacije, da se širi; — še posebej delovne organizacije, ki nima težav s prodorom na trg. V nasprotnem primeru, bi se lahko mnogo delovnih organizacij širom Jugoslavije, spomnilo in zahtevalo: pomagajte nam, ker si sami ne znamo.

Sedaj pa, ker vse to ni steklo (bilanca, razširitev proizvodnje) zaradi nepravilne organizacije, le po potrošnikovem žepu. Hura!

Pa se bo nekdo vprašal, kaj vas, študente, vse to briga? Pa še kako nas briga, prekleto! Sedaj, ko je naš dinar (študentovski) že tako figo vreden, ko nam ga brusi vsak po mili volji, pa še takšen ukrep!

Prelepo bi bilo v naši deželi, ko bi se lahko nekoč prebralo: ZIS je sklenil, da bodo cene ostale v tem letu zamrznjene (za potrošne artikle) in od tega sklepa ne bo odstopil . . .

Pa še nekaj, se bo ZIS morda spomnil — ker je sladkor na zunanjem trgu trikrat dražji (njihov podargument) — da so plače, tam, kjer je sladkor trikrat dražji, tudi trikrat večje — pa bo izravnal še te.

MARJAN VEŠNAR

Pa naj študira

so rekli doma in odpravil sem se v velemsto, v veletrge, z nekaj stotaki v žepu. Prvi dan sem si seveda najel sobo v hotelu, saj je deževalo, pa tudi prijatelj se nisem našel. Ko sem moral ob 11. uri naslednjega dne zapustiti sobo se je prvi stotak že nahajal v drugem žepu. Vendar pa ni bilo tako hudo, saj sem dobil zajtrk — maslo (pardon, margarino), marmelado in skodelico čaja.

Pošteno naspán sem se zjutraj odpravil na lov. Kupil sem največji slovenski popoldnevnik in jo odpeketal po naslovih. Sobe, sobe pa nisem našel tisti dan. Ustavljaj sem mlade ljudi, v večini študente, in jih spraševal, če vedo, kje bi lahko dobil sobo, kjer bi kot študent lahko živel. Kimali so z glavami in mi svetovali, naj grem v študentski dom in povprašam. Nisem vedel, kaj pomeni njihovo kimanje, saj sem menil, da se v tako velikem mestu sigurno najde kak urejen prostorček za študenta, ki je prišel iz periferije v mesto iskat znanja.

Pot me je torej vodila v študentski dom. Tri velike zgradbe so bile tam in prav veselo sem bil razpoložen, ko sem vstopil v poslopje, kjer je uprava študentskih domov.

„Dober dan, prišel sem, da . . . bi vam dali sobo“ sem bil prekinjen. „Da, prav sobo iščem!“ Pogledali so me, me premerili, sobe pa mi vseeno niso mogli dati, kajti vsi trije domovi, kjer je okrog 660 ležišč so zasedeni. Pa sem se že veselil, da bom imel prijetno sobico, kjer bom imel mir, da bi lahko delal, kjer bo dovolj študentov, da bi jih spoznal in se čim lažje vključil v delo. S študentskim domom ni bilo nič.

No, in tako je zopet minil dan. Prespal sem v hotelu, zjutraj pa je zopet romal stotak iz mojega žepa. Bila je sobota in popoldnevnik je bil poln oglasov. Vsi so oddajali sobe. Mesta nisem poznal, kar me je seveda motilo, ko sem hodil na razne naslove in vpraševal po sobi, po sobici, po kamrici, ki so jih naše kmečke hiše polne. Razkazovali so mi sobe. Bile so lepe in lepo urejene. Ko pa sem

vprašal za ceno, se mi je zameglilo. Osemdeset, sto starih jurjev. Nisem verjel, nisem hotel verjeti. Res je, da sem s kmetov doma, toda s tem še ni rečeno, da tam nismo nič brali. Kot sem bral v nekem kmečkem časopisu se v mestih najdejo sobe tudi po 200 dinarjev in to prav solidne. Nisem si pa mislil, da časopisi lažejo. Ko sem tako hodil po mestu gor in dol in iskal sobo, so mi po glavi hodile same številke. 300.- dinarjev, sem izračunal, lahko dam za sobo in potem mi jih še dvakrat toliko ostane za hrano in vse ostalo.

Našel sem jo, ne boste verjeli. Sicer je res malo iz mesta, ampak je. Našel sem sobo, na žalost neogrevano, pa saj je vseeno. Važno je, da je cena zanjo 300.- dinarjev. Soba je v veliki stari hiši, z visokimi razpokanimi zidovi, z eno električno vtičnico, kamor lahko priklopim star radio, ki mi ga je za dva jurja popravil električar v naši vasi.

Ob 20. uri moram biti vsak dan doma, drugače bi me lahko vrgli iz stanovanja. Kadim ne, zato me tudi ne moti, da so mi prepovedali kaditi. Po 22. uri ne smem imeti na glas vključenega radia, ker bi to moje stanodajalce motilo. Obiskov ne smem imeti, ker so rekli, da obiski samo svinjajo sobo. Sobo pospravljam sam. Vsako jutro, ko odidem, imajo moji dobrotniki vstop v sobo in jo temeljito pregledajo, če nisem česa poškodoval in popackal. Kuhati ne smem. Vodo za umivanje pa imam čisto blizu na hodniku.

Tako sem rešil stanovanjski problem. Takih problemov pa je še sto in sto in bojim se, da se še dolgo ne bo nič spremenilo. Saj vsi nimamo enakih pogojev, možnosti za šolanje. 30 % študentov izvira iz družin strokovnjakov, umetnikov in vodilnega osebja, čeprav jih je v Sloveniji samo 9 %. Nas, študentov iz kmečkih družin, pa je samo 6 %, čeprav je v kmetijstvu zaposlenega 22 % aktivnega prebivalstva Slovenije.

Pa kaj bi govoril. Imam sobo. Živim. Hodim na predavanja in se učim o socializmu, o vsem lepem in pravičnem in pozabil sem že, kako sem iskal sobo.

Darko Koren

KUD »ŠTUDENT« JE ZBOROVAL

V torek, 26. 11. je imel KUD »Študent« svoj redni letni občni zbor. Udeležba članov je bila O, K., od gostov pa so se zbora udeležili le študentski funkcionarji, predstavnica ZKPO in predstavnik Mladinskega kluba. Samo po sebi je razumljivo, da so »kudovce« vsi po vrsti pohvalili in jim izrekli vso podporo v prihodnje (kot pač na vsakem njihovem občnem zboru).

Sicer pa je Mitja Urlih, predsednik KUD »Študent«, podal poročilo o delu, ki je zajelo samo najvažnejše nastope njihovih sekcij, s katerimi se je proslavilo društvo in celotno mariborsko visokošolsko središče. Iz poročila je bilo razvidno, da je KUD »Študent« v pretekli sezoni zelo aktivno posegal v širši kulturni prostor, pa tudi v tujini je zelo dostojno zastopal barve MVZ in celotno Jugoslavijo.

Na zboru so sprejeli tudi nov statut društva in pravilnik o poslovanju ter izvolili tajnika in predsednika društva. Ti, že po tradiciji neprijetni funkciji, sta prevzela Mitja Brezovšek in Slavko Cimerman;

Moral bi napisati še nekaj o tem, da nimajo denarja, da so v dolgovi. Pa nima smisla. Izkušnja mi pravi, da ga zaradi mojega pisanja ne bodo imeli nič več.

m. r.

Foto: Ferdo Rakuša

Prvič, drugič . . . prodano!

Mladinsko razstavišče AVLA v prostorih I. gimnazije v Mariboru nas je zopet prijetno presenetilo; tokrat s prav svojstveno razstavo, ki bi ji lahko rekli tudi prodajna.

5. decembra so odprli razstavo, ki ima namen posredovati likovna dela znanih mariborskih likovnih ustvarjalcev po dostopnih cenah. S tem se je AVLA, prva v Mariboru, spopadla s tako trdim orehom, kot je komercialna distribucija umetniških del. Bil je tudi že skrajni čas, da se končno začne v Mariboru z organizirano prodajo likovnih del, kakor je to urejeno že marsikje po Sloveniji.

Razstava je avkcijškega tipa, kar pomeni, da bo umetnina pripadla ponudniku, ki bo pripravljen plačati več kot drugi. Razstavlja 11 avtorjev, cene njihovih del pa se gibljejo od 500 do 4000 ND. Zaključek razstave bo 25. decembra, ko se bodo razstavljeni dela izlicitirala.

Osnovni cilj akcije je omogočiti delovnim ljudem cenen nakup kvalitetnih umetnin, po drugi strani pa poskušajo vsaj nekoliko omiliti nekontrolirano poplavo kiča po mariborskih izložbah, ki je sedaj v prednovoletnem času daril, še posebej prisotna.

S to razstavo je AVLA še enkrat dokazala, da živi in dela. Prav gotovo ni razlike med likovnim umetnikom, ki razstavlja recimo v Rotovžu in istim likovnikom, ko razstavlja v AVLI. Obe razstavi posegata v mariborski in širši kulturni prostor. Pa vendar se »uradna« kultura še vedno odreja AVLE. Le kdo bo končno dopovedal odgovornim, da ni važen razstavni prostor pač pa ideja: UMETNOST MED DELOVNE LJUDI!

m. r.

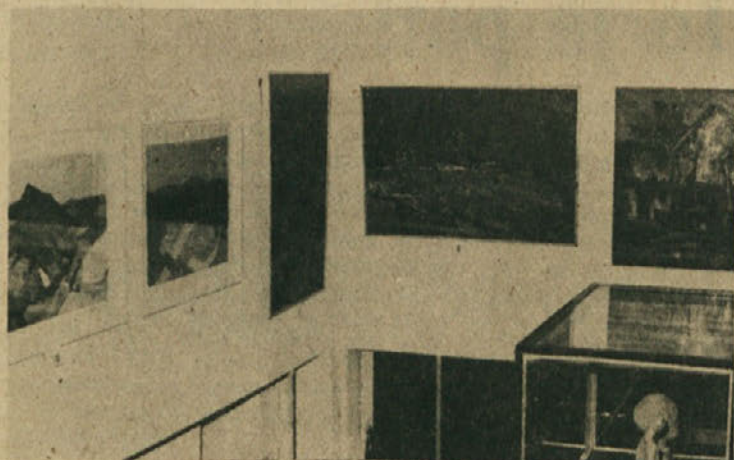

Foto: Ferdo Rakuša

Nova metla in študentje

Na poslednji stalni skupščini skupnosti študentov MVZ in ustanovni konferenci ZSMS na MVZ sta bila izvoljena, za predsednika predsedstva VK ZSMS MVZ Flisar Štefan, za sekretarja pa Bojan Kovačič. Oba sta študenta VPS, Bojan je doma iz Maribora, Pišta pa iz Murske Sobote.

Ker tako veleva običaj in pa pravila lepega vedenja smo tudi njima ob izvolitvi opravili povsem nedolžno ožemanje možganov.

1. Skupščina SŠ MVZ je kritično ocenila delo v preteklem obdobju; kaj je bilo premalo storjenega, kaj je bila glavna napaka prejšnjega odbora?

Skupščina in prejšnji Izvršni odbor sta bila premalo samokritična, menimo, da je bila osnovna napaka predvsem pomanjkljivo vodena kadrovska politika, katere posledica je bila odtujevanje centralnega IO od širše študentske populacije na MVZ. Premalo je bilo koordinacije navzven, prav tako pa med komisijami v samem IO.

2. Kaj je po vajinem mnenju poglavitna naloga novega predsedstva?

Osnovna naloga predsedstva je utrditev nove organizacije, da ta novi mehanizem zaživi ne samo v svoji formi, temveč v svoji vsebini.

3. Kaj namerava predsedstvo napraviti za uveljavljanje boljših samoupravnih odnosov na šolah?

Naloga predsedstva pri uveljavljanju samoupravnih odnosov je in tudi mora biti stalno prisotna. Zavzemali se bomo, da bodo OO na šolah imele ne samo ZAKONSKO, ampak predvsem praktično možnost vpliva in sodelovanja pri teh odnosih kot enakovreden partner.

4. V preteklem obdobju je bilo precej nesoglasij med predsedstvom domske skupnosti in IO SŠ MVZ. Kje so vzroki teh nesoglasij in kaj namerava storiti predsedstvo, da nesoglasij v bodoče ne bi bilo več?

Io več ne obstoja! S tem nočemo trditi, da nasprotij več ni, ampak predvsem to, da novo predsedstvo vsaj za sedaj rešuje te probleme predvsem z dogovarjanjem, sporazumevanjem in strpnostjo. Še lažje bomo te odnose usklajevali, ko bo v domu ustanovljena OO ZSMS, prav tako pa smo ustanovili delovno telo, ki koordinira delo in rešuje probleme, ki nastajajo med navedenimi subjekti (primer večnamembnega prostora).

5. Priča smo večji religioznosti med mladimi. Se namerava predsedstvo udeleževati tudi na tem področju?

Vsekakor! Posebno, ko ugotavljamo, da je to v zadnjem času specifičen problem med mariborskimi študenti. Nesprejemljivo je, da bo bodoči subjekt samoupravljanja podvržen različnim

dogmatskim tolmačenjem, vključno z klerikalizmom, pri tem se ne smemo ozirati na ustavo in svobodo veroizpovedi, saj to je čisto nekaj drugega.

To je stalna naloga predsedstva in še posebej ideološke komisije.

6. Kje so vzroki za veliko nezainteresiranost študentov in kako bi jih bilo mogoče odpraviti?

Kljub naprezanju prejšnjega IO, da poišče vzroke nezainteresiranosti, na tem področju ni bilo čutiti nobenega premika. Mislimo, da je potrebna s strani predsedstva VK in OO po šolah stalna ofenziva, podkrepjena s konkretnimi programi dela, saj mora vsak študent vedeti, kaj se dela in kaj se še mora storiti. Skratka, menimo, da je študentom potrebno nekaj ponuditi in šele potem zahtevati od njih konkretno delo.

7. Živimo v obmejnem območju, kjer je velik vpliv tujih informativnih medijev (predvsem avstrijske televizije). Kakšno je vaše mnenje o tem?

O kakršnemkoli vplivu lahko govorimo predvsem pri ljudeh, ki dvomijo v uspešnost našega samoupravnega socialističnega sistema. Nikakor pa ne smemo tega vpliva enačiti pri ljudeh v naši družbi, ki zavestno gradijo napredne samoupravne odnose. To je zelo važno za študente, saj diplomant kot formirana in opredeljena osebnost (če kot tak zapusti visokošolski zavod), mora abstrahirati večkrat neresnične in potvorjene informacije o dogajanjih v naši družbi, saj je jasno, čemu te dezinformacije služijo.

8. V preteklem obdobju so mariborski študentje oziroma njihova vodstva skoraj povsem zanemarila problematiko koroških Slovencev. Se namerava predsedstvo bolj posvetiti njihovim problemom?

Te probleme, posebej še ker živimo in delamo na tem področju, ne bomo pustili ob strani.

To pa ni problem samo našega, ožjega udejstvovanja, temveč širše slovenske in jugoslovanske družbe. Zato bomo aktivno sodelovali tudi s komisijo za mednarodne odnose pri univerzitetni konferenci ZSMS ter skupno nastopali v konkretnih akcijah.

9. Samoupravljanje zahteva čimbolj objektivno informiranje delegatov, tudi študentskih. Kaj je potrebno storiti, da bi informacije, potrebne za pravilno opredelitev študentskih delegatov, prišle pravočasno na pravo mesto?

Informiranje ne more, pa naj bo to samoupravno informiranje delegatov, kakor tudi celotne študentske populacije, mimo centralnega glasila mariborskih študentov – Katedre. Pomembni viri informacij pa morajo biti glasila študentov na posameznih šolah. Pri tem se mora paziti na to, da bodo delegati in ostali študentje pravočasno in pravilno informirani o celotni aktualni problematiki na visokošolskih zavodih. Zato morajo poskrbeti predvsem vsi samoupravni in vodstveni organi na šoli, kakor tudi Združenje MVZ.

10. V koliki meri je predsedstvo obveščeno o materialnem stanju študentov na MVZ, njihovi socialni in regijski pripadnosti?

Ravno te dni pričakujemo rezultate analize o materialnem stanju študentov, ki študirajo na MVZ in rezultate skupne ankete, ki jo pripravljata VK in UK.

O rezultatih bomo pravočasno obvestili širšo slovensko javnost in zahtevali konkretne rešitve tega, za študente zelo perečega problema.

Bojan

Foto: Ferdo Rakuša

Pišta

Foto: Ferdo Rakuša

11. Kaj pričakujeta od nove enotne organizacije mladih?

Veliko.

12. Kako ocenjujeta delo in pomen specializiranih organizacij pri predsedstvu VK ZSMS?

Pri prejšnjem IO so specializirane organizacije bile najbolj aktivne (Katedra, KUD, Študentski servis, Radio Študent). Naloga predsedstva je predvsem pri KUD, da reši njihov stalni finančni problem, prav tako pa mora permanentno spremljati še vnaprej vsebinsko orientacijo teh pomembnih sredin, ki so zanje vezani študentje in ki so tudi odraz aktivnosti študentov v Mariboru.

13. Prejšnji IO SS MVZ je sprejel sklep, da se čimprej začne široko zasnovana akcija za pričetek gradnje rekreacijskega objekta, ki bi zadostil potrebam celotnega mariborskega visokošolskega središča. Ta sklep je potrdil tudi Svet Združenja MVZ. Kdaj nameravate pričeti z akcijo in kako bi naj stekla?

Sklep IO je še vedno aktualen in vsekakor bo tudi še naprej. Predsedstvo se bo energično zavzemalo za pospešitev gradnje rekreacijskega središča za študente v Mariboru.

14. Pri Združenju MVZ so izdelali študijsko raziskovalni projekt Slovenske gorice, ki bo poskušal študente vpeljati v samostojno raziskovalno delo. Kaj namerava storiti predsedstvo v tej smeri?

V tem trenutku predsedstvo ne vidi svoje aktivne vloge v tem projektu. Vsekakor pa bomo stalno spremljali delo na tem projektu in si svoje mesto v tem tudi našli.

15. Vemo, da je ideja o nevtralni šoli zavržena in da mora na njeno mesto stopiti zavedna graditev sistema izobraževanja v duhu samoupravnega socializma in na temeljih marksizma. Kakšno bo vloga predsedstva pri uvajanju marksizma na visoke šole?

Naloga idejno teoretične komisije pri predsedstvu je, da skupno z ideološko komisijo pri komiteju spremlja prisotnost marksizma v učnih programih šol. Ta dejavnost pa bo popestrjena z različnimi oblikami idejnega izobraževanja študentov.

16. Reformiramo visoko šolstvo, tudi osnovno šolstvo doživlja spremembe (celodnevna šola). Zdi se, da samo srednje šolstvo ostaja nespremenjeno. Saj razen uvedbe novega predmeta niso storili nič pretresljivega. Se vama ne zdi, da bi se moralo predsedstvo udejstvovati tudi na tem področju in pomagati izoblikovati bodočega študenta?

V novi organizaciji bo veliko lažje poiskati kontakt z dijaki, saj nova organiziranost omogoča in zahteva striktnjšo medsebojno povezavo, kar pa bo vsekakor pripomoglo k izoblikovanju in formiranju bodočega študenta.

17. Kako si predstavljata tesnejšo sodelovanje s šolami in posameznimi OO, kar smo do sedaj pogrešali?

Formalna povezava je omogočena že z novo organiziranostjo. Vsebinsko pa bo postala trdna s konkretnimi objektivnimi akcijami. S tem pa ne misli, da naj bo vedno stična točka predsedstvo VK, ampak naj se na nek način povežejo tudi posamezne šole med seboj.

18. Predlagam, da si sama izmisli vprašanja in odgovorita nanj!

Uspešnost študentov, predsedstva komisij in naju je odvisna predvsem od sodelovanja in medsebojne povezave in aktivnega angažiranja vseh dejavnikov znotraj študentske populacije, kakor tudi Združenja, regije in nenazadnje celotne novoorganizirane mladine.

Tretjestopenjsko zasliseval in odgovore zabeležil Mik Rebernik.

Prejšnji teden se je končal prvi mariborski knjižni sejem, ki ga je v Klubu mladih organizirala založba Mladinska knjiga. Poleg knjig je najzanimivejši del sejma predstavljala vrsta prireditev, ki so v večernih urah poglobljale neposredni stik bralcev s knjigo, pisatelji in umetniki.

Tako so se vrstila srečanja mladih bralcev z avtorji in ilustratorji otroških in mladinskih knjig. Svetlano Makarovič, Jelko Reichman, Božom Kosom in Nikom Grafenauerjem; razgovori o problematiki mladinske publicistike, ki ga je vodil glavni urednik revije „M“; predavanja doktorja Sergeja Vrišerja o spomenikih starega Maribora; srečanje z mariborskimi avtorji mladinske literature – Nado Gaborovič, Francetom Forstneričem, Ignacom Kamenikom, Dušanom Mevljo, Andrejem Brvarjem, Janezom Švajncerjem, Slavkom Jugom in Brankom Rudolfom. Lahko smo prisostvovali glasbenemu večeru s slovenskim basistom Ladkom Korošcem; pogovoru o znanstveni fantastiki s prof. Vidom Pečjakom ter predavanju o strokovnih knjižnicah in dokumentacijski službi prof. Frančka Majcena.

Sejem je predstavljal zaključeno celoto kulturnih dogodkov in brez dvoma pomeni prijetno osvežitev v mariborskem kulturnem mrtvilu, ko razen predstav v SNG, standardnih koncertov Glasbene mladine in pa nekaterih razstav, ni pomembnejših kulturnih prireditev.

Prireditelji – Mladinska knjiga – pravijo, da se bodo trudili, da bi sejem postal tradicionalen. Poraja pa se mi vprašanje, kaj počenja mariborska kulturna skupnost. Ali res pozablja, da je dobra knjiga (in to so knjige na sejmu bile), poleg gledališča pa koncertov, najširši kulturni medij in da bi kljub pomanjkanju sredstev, o katerih tožijo že leta, vseeno lahko že z majhno finančno in organizacijsko podporo dali v prihodnje knjižnemu sejmu širino, ki bi jo v Mariboru moral imeti, ter s tem družbeni pečat, ki knjižnemu sejmu pristojno in si ga gotovo zasluži.

Jani Siranko

PRVO SREČANJE VSEH DELOV MLADIH V NAJVIŠJEM OBČINSKEM ORGANU

Včeraj, 12. 12. 1974, je bila prva seja občinske konference ZSMS Maribor, na kateri so prvič enotno nastopili vsi deli Zveze socialistične mladine. To je bila hkrati programska in volilna konferenca, saj so na njej sprejeli akcijski program, hkrati pa so izvolili tudi novo 35-člansko predsedstvo in ostale organe, potrebne za uspešno delo občinske organizacije.

Vsebinski del seje je pričela predsednica občinske konference Zmaga Gselman z referatom, v katerem je podala nekaj značilnosti preteklega obdobja ter zarisala smernice za delo v bodoče. Razprava, ki je sledila uvodnemu referatu, je bila zelo obsežna, v njej pa so delegati predvsem predstavili delo in probleme posameznih delov mladine, saj je to nujno za uspešno sodelovanje v bodoče. Posebej izčrpno pa so delegati obdelali probleme študentov in mladih v JLA, pri čemer pa je predstavnik JLA podal že tudi konkretne možnosti sodelovanja na vseh področjih, od športa pa do idejnega dela. Zanimiva je bila tudi razprava o problemih informiranja, ki je sedaj zadovoljivo rešeno le pri študentih, vendar pa so pri tem opozorili na to, da povečevanje informiranosti ne sme iti na račun tistih delov mladine, ki so sedaj zadovoljivo obveščeni, temveč je potrebno iskati nove možnosti informacijskih sredstev. Iz razprave je bilo tudi razvidno, kako pereč je problem štipendiranja na vseh stopnjah šolanja, še posebno pa v nekaterih poklicnih solah. Na tej seji je bilo prisotnih toliko delegatov, da je celo primanjkovalo stolov, kar po eni strani kaže na veliko zanimanje in zavzetost za delo v ZSM, po drugi strani pa ravno to in veliko število prijavljenih razprav potrjuje mnenje, da je potrebno prenesti težišče dela v posamezne konference, saj bo lahko le tako delo ZSM še uspešnejše.

Drago Pišek

Nova vsebina dela

Redni letni skupščini skupnosti študentov mariborskih visokošolskih zavodov (23. 11. 1974) je dalo svojstven pečat in jo s tem ločilo od prejšnjih skupščin le dejstvo, da je istočasno potekala tudi ustanovna konferenca visokošolske konference Zveze socialistične mladine Slovenije MVZ. Le-ta nova organizacijska struktura je omogočila skupščini določeno kvaliteto in to kvaliteto v smislu bodočega prepotrebne, pa vendar malce posplošeno načrtanega dela. Študentje so premalo posegali v razpravo in v glavnem sprejemali skoraj pasivno in nezainteresirano vse sklepe in odločitve govornikov „odsluženih“ ali na novo postavljenih funkcionarjev IO SS MVZ. Mariborski profesorji pa so s svojo neprisotnostjo najbolje pokazali svoj interes, da bi spoznali bodoče delo nove študentske organizacije in da bi s svojimi predlogi morda pomagali pri detajlni opredelitvi bodočih nalog.

V govoru predsednika IO SS MVZ Iva Usarja, kateremu je na ta dan potekel mandat, je bilo možno zaslediti, da se je IO SS MVZ v prejšnjem mandatnem obdobju v veliki večini ukvarjal s tekočimi problemi, ki so nastajali pri izgradnji depandanse študentskega doma in kasneje pri preureditvi njenih prostorov. S to preureditvijo so mariborski študentje

izgubili svojo „kulturno dvorano“, ki jim je, čeprav majhna, le omogočala kulturno in idejno politično udejstvovanje. IO SS MVZ se je tej preureditvi sicer upri, vendar je zmagala alternativa – klubski prostor ali večja kuhinja. In kaj je važnejše od trebuha? Tako oalahko namreč preprosto definiramo to alternativno možnost, ki ob pomanjkanju obratov prehrane za študente v Mariboru niti ne dopušča druge rešitve.

Ob samokritičnih besedah bivšega predsednika IO SS MVZ, češ da se zavedajo, da IO ni popolnoma izpolnil zaupanja študentov, poslušalca neprijetno zbode in ga pripravi k misli, da bo morda po poteku nove mandatne dobe slišal enako. In prav zaradi tega je potrebna čimširša afirmacija vseh za uresničitve ciljev, ki si jih je zadala mladina na 9. kongresu ZSMS. Da pa bomo priča verjetno istim frazam tudi v prihodnosti, nam dokazuje tudi udeležba študentov na tej ustanovni konferenci. Bila je porazna.

Poročilo predsednika IO SS MVZ so sledila še poročila predsednika KUD Študent, Mitje Ulriha, upravnika Študentskega servisa Maribor – Toneta Cerjaka in odgovornega urednika študentskega lista Katedra, Mika

Rebernika. V to skupino bi lahko vključili tudi poročilo sekretarja IO SS MVZ Janija Siranka in predsednika nadzornega odbora Jožeta Zagožna, ki pa predstavlja posebno kategorijo, ne le zaradi zanimivega nastopa, ampak tudi zaradi specifičnega problema, ki ima zelo kratko ime – denar. In prav denar je bil ta, ki po zagotavljanju vseh ni omogočil takšnega delovanja študentov, kot bi ga želeli. In to vse od zabavnega pa do kulturno in družbeno-političnega afirmiranja.

Jože Zagožen, se je kot razpravljalec po poročilu upravnika Servisa Toneta Cerjaka, ki je opisal velik razvoj te mariborske študentske organizacije, zavzel za novo vsebino odnosov pri podeljevanju dela in kasneje tudi pri manipulaciji z dohodkom. Servis mora postati socialna ustanova, ki naj zagotovi kontinuiran študij socialno šibkim študentom, ki torej ne sme dovoljevati ekstremnih primerov zaslužkarstva. Dohodek (provizije) pa se lahko po dveh poteh vrača študentom, ki so ga ustvarili – posredno in neposredno. Važna in pomembna oblika vračanja denarja ustvarjalcem je posredna, saj lahko pomeni tudi študentsko samofinanciranje – to je pomoč v obliki dotacij za kvalitetnejše in obsežnejše delo kulturnih dejavnosti, študentske lista, Izvršnega odbora... Jože pa se je tudi zavzel, da bi se študentom plačilo pri avtošoli znižalo na minimum, s tem da bi neštudentje plačali pri študentski avtošoli enako plačilo, kot pri ostalih poklicnih avtošolah.

Katedraši so se zavzeli za poglobljene članke, ki naj govore o študentki problematiki, saj je to list za študente in hkrati tudi študentski list; poleg same poglobitve pa je potrebna tudi orientacija in kritičen pristop k obravnavanju gospodarsko-političnih dogodkov in ne le golo navajanje dejstev.

Pri KUD je vse o. k., občutiti je možno le finančno pomanjkanje, kar pa daje že osnovno vsebino vsem študentskim razpravam.

V novi strukturi dela IO je potrebno po mnenju govornikov okrepiti delo komisij, se povezati z delavsko in kmečko mladino, osnovni pogoj za vse to pa je seveda enotna in povezana akcija vseh mariborskih visokošolskih

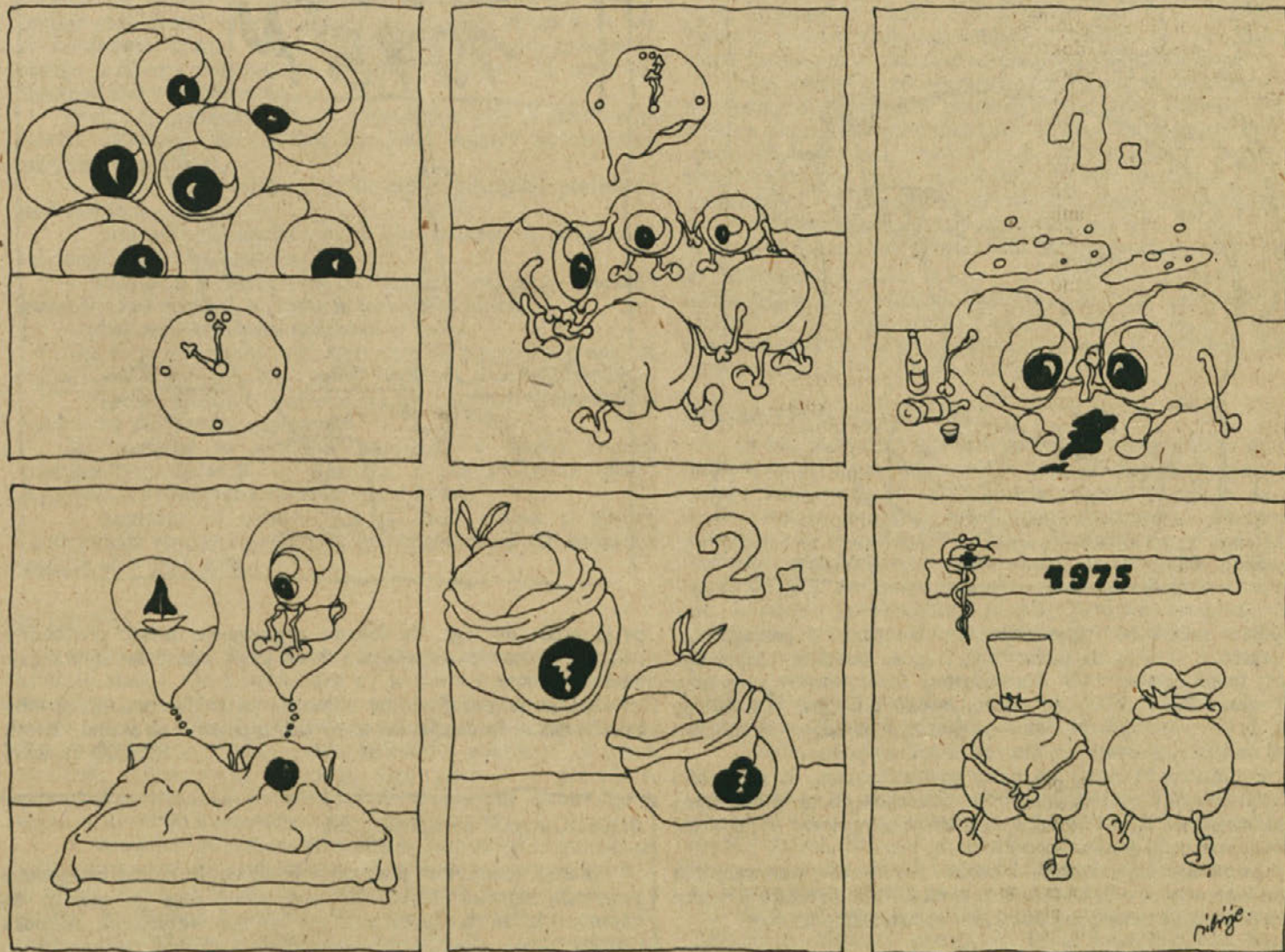
zavodov pod ZK. Tako sta formulirala svoje govore Milan Kerkez in Štefan Flisar, ki pa je dodal še to, da nova organizacija ne sme biti nikakršna mladinska partija, ampak le omogočiti razširitev prostora za idejno-politično in organizacijsko akcijo v organiziranju mladih, kar je osnovni pogoji za napredno ustvarjalno delo. Potrebno bo pogumneje in zavestneje iskati svoje mesto v družbi, boriti se za izenačitev študentov z ostalimi samoupravnimi dejavnostmi v naši družbi, vse to pa bo mogoče doseči, če bomo znali bolj uspešno izoblikovati zavest in prakso mladih v vsakdanjih akcijah. Na ustanovni konferenci pa je bilo govora tudi o najnovejšem in najbolj perečem študentskem problemu. O štipendijah. Zahteva se revalorizacija te družbene pomoči, katere osnova morajo biti minimalni življenjski stroški in ne neargumentirano postavljanje nerealnih osnov.

Govorniki pa niso pozabili na povezovanje študentov z dijaki, niti na zahtevo po hitrejši in racionalnejši izgradnji študentskih domov, objektov prehrane, rekreacijskih prostorov, SLO, civile zaščite...

Ob koncu letne skupščine in ustanovne konference VK ZSM VZM pa je orisal vlogo študentov v današnji družbi predstojnik MVZ dr. Vladimir Bračič, ki je poudaril, da ustava študentom sicer ni priznala statusa delavca, priznala pa mu je položaj soustvarjalca (upravljalca) študijsko pedagoškega procesa. Novi obseg pravic pa terja tudi dodatne dolžnosti in daje obenem osnovo za nadaljnjo borbo študentov za povečanje naših pravic in pravilnejše vrednotenje našega dela.

Najvišji organ šole bo po novi organizacijski strukturi svet, v katerem bodo enakopravni člani delegacije delavcev, delegacija študentov in delegacija uporabnikov. Pravilno delo tega sveta pa je v marsičem odvisno od pripravljenosti (podkovanosti, razgledanosti) študentov pri obravnavanju problemov iz njihovega področja. Na ta način se študentje ne bodo mogli pritoževati na enostranskost pri odločitvah, saj bodo za svoje napake nosili krivdo sami.

Marjan Vešnar

Najboljša ideja ustanovne konference SZMS na PA je bila, da je za študentsko aktivnost dovolj, če se študent udeleži pol ure na dan. To idejo je zvarila v pol ure najaktivnejša študentka PA, predsednica OO ZSMS na PA. Katedra ima dopolnilni predlog: vskladimo študijski program z aktivnostjo tako, da bomo aktivni v nedeljo dopoldan kar tri ure in pol!!!!!!

V kratkem bodo otvorili nov večnamenski prostor ob študentskih domovih, v katerem bodo v prečudoviti simbiozi zaživele kultura, telesna kultura in idejno politično delo. Govori se, da bosta na otvoritvi KUD „Študent“ in pa Domska skupnost odigrali prijateljsko tekmo v nogometu.

Pomrli še ne bomo

Stanovanja imamo torej vsi in se nad njimi ne moremo pritoževati. Kakšna ironija!

KJE SE ŠTUDENTJE HRANIJO?

Engels je na Marksovem grobu dejal, da mora človek biti v prvi vrsti preskrbljen in šele kot tak lahko kaj ustvarja. S tem seveda ne mislim, da tudi mariborski študentje nimajo kaj dati v usta, kje stanovati, itd. Imajo, vendar pa vsega premalo.

Dolga vrsta študentov štipendistov je pred 29. novembrom stala v hodniku zavoda za zaposlovanje v Mariboru in čakala na tisto, čemur nekateri pravijo štipendija. Velika večina študentov je z dolgimi nosovi zapuščala poslopje, kajti v kuvertah, ki so jih bili sprejeli je bilo 100 ali pa 200.—dinarjev (prava miloščina). Nekateri so se vračali nazaj in denarja niso hoteli vzeti, drugi so se zopet pomirili in se vdali v kruto usodo. Seveda pa so nekateri dobili tudi več denarja (tisti najbolj socialno ogroženi).

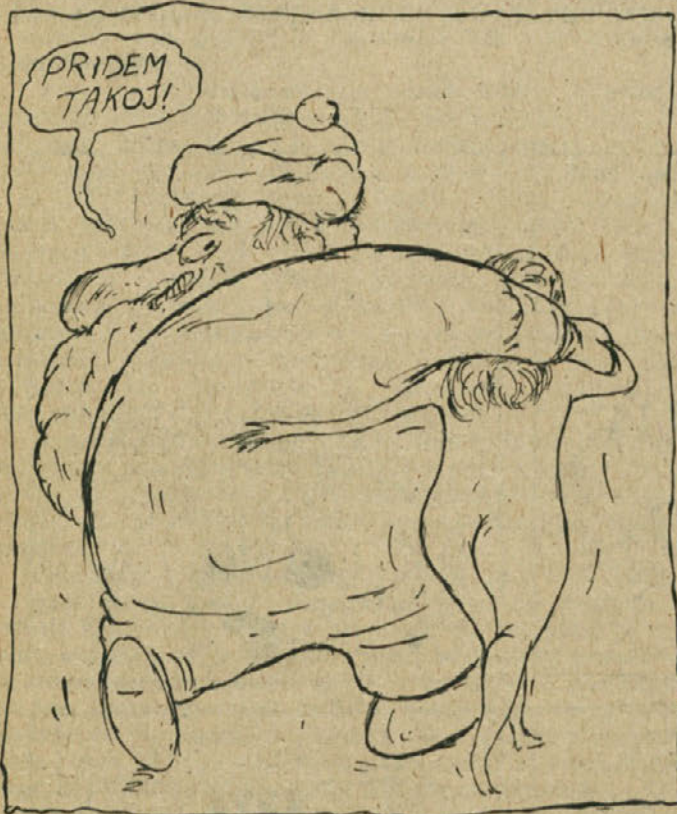
„Saj smo prav neverjetni pri sprejemanju družbenih dogovorov o štipendiranju“, sem slišal govoriti v hodniku. Zato sem odločil vprašati na oddelku za štipendije, kako je kaj z denarjem in s štipendijsko politiko. Ni in ni pomoči (zaenkrat) so mi povedali. Ne moremo pomagati, če je bil osnovni cenzus postavljen že pred dvemi leti in so v tem času cene močno poskočile. Ne moremo pomagati, če k osnovi (cenzusu) prištevamo tudi otroške dodatke

Pri prehrani so prav tako na najboljšem mariborski študentje, saj se jih kar 52 % (1730) hrani doma. V študentski menzi zauživa hrano 1046 ali 31,4 % študentov (netočni statistični podatki), 519 študentov se hrani v gostilnah in drugih tovrstnih „ta poceni“ objektih. Za 0,7 % študentov pa se ne ve kje jedo, če sploh kaj jedo.

KOLIKO JE ŠTIPENDISTOV IN KOLIKŠNE SO ŠTIPENDIJE?

Po statističnih podatkih prejema štipendije 1265 študentov. 21 študentov pa prejema posojila. Povprečno dobivajo 600.—din mesečno. Največ štipendij dajejo gospodarske organizacije in to „kar“ 409, iz ostalih skladov pa gre denar za 103 štipendije. Največ štipendistov ima VEKŠ (539) VTS ima 476 študentov, ki redno prejema štipendijo. Najslabše povprečje ima 192 študentov PA (414.—din). Nekaj štipendistov pa je potem še na VPS in na VAŠ.

Ogledali smo si torej statistične podatke o materialnem stanju študentov in ugotovili, da življenje študentov ni posuto z rožicami. Vse bi bilo boljše, ko bi predolgo ne čakali z družbenim dogovorom o štipendiranju, ko bi ga kar takoj pričeli izvajati. Tako

in potem računamo višino štipendije. Ne moremo pomagati... pomagati... Dobili so preko 500 vlog za dodelitev štipendije. Tako imajo preko 500 štipendistov, ki dobivajo povprečno 370.—din (dijaki 250.—din študentje pa 500.—din) Povedali so tudi, da jim je mnogokrat težko dodeljevati štipendijo, ker nekateri starši nočejo vzdrževati svojih otrok in to celo podpišejo.

Menim, da bi bilo torej treba povišati cenzus, da ne bi bilo treba prištevati k osnovni še otroških dodatkov, da ne bi bilo treba tega, onega, da bi potem lahko študentje z malo več entuziazma stopali po nelahki študentski poti.

Da pa bi še kaj več zvedel o prehrani študentov, stanovanjih in štipendijah sem se odločil stopiti tudi na ZMVZ. Tamkajšnji organi so mi postregli z mogočnim fasciklom statističnih podatkov.

KJE ŠTUDENTJE STANUJEJO?

Od, z vseh vetrov zbranih študentov, jih 53,7 odstotkov stanuje doma. To so predvsem študentje iz Maribora. 18,3 % jih stanuje v študentskem domu. Tistih, ki največ plačujejo za svoj ljubi domek (pr naših zlatih oderuških stanodajalcih) je kar 26,9 %. Za 0,9 % študentov pa se na žalost ne ve, kje prebivajo. To so po vsej verjetnosti tisti, ki jih naši organi za javno varnost najdejo vsepovsod in jih tudi temu primerno preganjajo.

pa je prišlo do tega, da delovne organizacije nočejo predhodno odvajati sredstev za štipendijski sklad, da jih raje ta čas uporabljajo v lastne namene.

Študentje pomrli še ne bomo, je pa resno vprašanje, koliko časa bomo še študentje, saj se ob slabih pogojih da „samo“ živeti.

DARKO KOREN

BODIMO RAJŠI BREZPOSELNI

Zaradi vsesplošnih podražitev bodo v novem letu brezposelni prejeli najmanj 1.250 dinarjev, poleg tega pa pravica do nadomestila za brezposelnost ne bo več vezana na dohodek družine.

Nedvomno zelo vzpodbudna novost! Vendar me kljub temu hudičevo mika, da bi s svojimi 500 dinarji štipendije postal raje brezposelnež. Še bolj pa bo to zaskominalo tiste študente in dijake, ki zaradi družinskih dohodkov niso dobili štipendije, ter tiste iz revnih občin, ki so po novem družbenem dogovoru o štipendiranju upravičeni do štipendij pa imajo občine prazne malhe.

MIK

Študentje in raziskovalno delo

Čimbolj se razvija znanstveno-tehnološka revolucija, tembolj ustvarjalni in razvit duhovni potencial je potreben, da se lahko obvladujejo nove razsežnosti in oblike človekovega delovanja in načini človeškega življenja. Trenutno pa v Sloveniji na obstoječe proizvodne in samoupravne strukture premalo vpliva znanje in raziskovalno delo kot produkcijska sila in kot marksistična kritična zavest. Element znanja je zapostavljen. Da pa takšno stanje ne vodi nikamor, nam lepo prikazujejo podatki o naši neuspešni tekmi z razvitimi poslovnimi partnerji (izven Jugoslavije), o naši borbi za odpravo inflacije, za vzpostavitev stabilnega položaja... In v tem je naša šibka točka. Morali bomo razbiti miselnost in strukture, ki omogočajo in oživljajo vedno znova elitiziranje intelektualnega dela in preiti k masovnemu izobraževanju, predvsem k povečevanju kreativnosti vseh samoupravnih subjektov. Avtomatizacija izključuje fizično delo človeka, zato pa za svoj razvoj in izpopolnjevanje potrebuje in zahteva vedno več znanja, vedno več in nove ideje. Potrebni so torej novi profili kadrov z novo strukturo znanja, predvsem pa z novimi sposobnostmi — reproduciranja tega znanja.

RAZISKOVALNO DELO

Naša družba je v specifičnem položaju. Z velikimi koraki hiti v nove družbene strukture, ob tem pa vedno znova zapostavlja gospodarske strukture, ki družbenega razvoja ne dohitevajo. Temu je marsikdaj kriva neustrezna in kratkoročna kadrovska politika. Ob spremembah v ocenjevanju (sprejemanju, oddajanju, nagrajevanju...) znanstveno raziskovalne dejavnosti, pa smo tako znova pozabili na temelj — izobraževanje strokovnjakov, na izobraževanje znanstvenih delavcev skozi reden študijski proces in ne šele po končanem šolanju. Tako, zaradi hitrih družbenih sprememb, obstaja možnost nazadovanja (relativno) odnosov in predvsem procesov dela v gospodarstvu.

Svobodna menjava dela ter združevanje dela in sredstev pa morata zagotoviti in razvijati naslednje smotre samoupravne raziskovalne politike:

— odpri nove možnosti za napredno preseganje protislovja med teorijo in prakso,

— program raziskovanj mora biti usklajen s programom celotnega družbenega razvoja,

— zagotoviti je treba obsežno uporabo znanja in dosežkov znanosti v naši socialni, politični in tehnološki praksi,

— oblikovati kvalitetne raziskovalne kadre...

Vse to je potrebno storiti, kajti med 10. zapovedmi o dobrem vodenju raziskovalnega dela — prof. Casimirja, je možno zaslediti:

— zaposluj sposobne znanstvenike, po možnosti mlade, vendar s prakso na akademskih raziskavah.

To zapoved so v celoti upoštevali v visoko razvitih kapitalističnih državah — npr. na projektu Apollo delajo strokovnjaki s povprečno starostjo izpod 30 let,

— zavedajo se namreč, da je mlad človek v hitrosti kombiniranja mnogo uspešnejši in bolj elastičen od raziskovalca v srednjih ali poznih letih.

IN PRI NAS...

Skozi določen študijski proces človeka absorbira določeno količino znanja. Od posameznika pa je odvisno, kakšno količino znanja mu bo uspelo memorirati in seveda, kako bo znal aplicirati vse to v prakso — končnemu namenu študija — ali kakor trdi Jože Gosnar (Družbenopolitični vidiki kadrovske politike): „v rokah zavestnih subjektov se ta znanja (op. pisca — o političnih, ekonomskih kulturnih in psiholoških problemih) spremenijo v sredstva, ki vodijo k zanesljivemu uspehu.“

V današnjem stihijem prepuščanju (tog študijski proces) pri aplikaciji (kvalitetni) pridobljenega znanja, pa je naša pot zgrešena in njene razmršene konce bo potrebno spletati že na začetku — v samem študijskem procesu. Eno izmed temeljnih področij raziskovanja zahteva koncentracijo ustvarjalnih, raziskovalnih in visokošolskih potencialov pri raziskovanju in visokošolskemu izobraževanju, ki zagotavlja neprestan tehnološki napredek, dvig produktivnosti in ekonomičnosti, napredek samoupravnih odnosov in organizacije dela, razvoj novih energetskih in domačih surovinskih izvorov — skratka koncentracijo ustvarjalne sile. In kje je koncentracija intelektualcev večja kot na visokošolskih zavodih? Kje je rezerva celotnega družbenega razvoja bolj koncentrirana in bolj neizkoriščena, če ne prav tu?

NEIZKORIŠČENE REZERVE

Da pa je temu tako, nam pokaže že kratek sprehod skozi študijski proces na naših šolah. Izvedle so se „revolucionarne“ spremembe, ki so povečale študentove pravice in dolžnosti, pa vendar niso v ničemer izboljšale samega študijskega procesa. Mislim, da se lahko govori o kvalitetnih spremembah (pravzaprav se bo lahko govorilo!) v visokem šolstvu le takrat, ko bo dobil študent na šoli možnost, da sprosti svoje ustvarjalne sile in jih koristno usmeri, ne pa le sledi procesu posredovanja znanja.

Pri vsaki reformi je potrebno najprej izboljšati temelj za uporabo nove organizacije. Kje je temelj v tem primeru? Še vedno je ostal zacementiran, še vedno omogoča izvajalcem študijskega procesa neresno in neodgovorno delo. Neresno in neodgovorno delo zato, ker daje študentu le možnost memoriranja in znanja in kampanjskega učenja, medtem ko praksa zahteva diplomanta, ki bo znal delati samostojno, reševati probleme sam in pri tem pomagati tudi ostalim! Le na tak način je možen tudi hitrejši gospodarski-družbeni razvoj.

RAZISKOVALNA DEJAVNOST TEMELJNI POGOJ DRUŽBENEGA NAPREDKA

Osnutek zakona o raziskovalnih dejavnostih in raziskovalnih skupnostih pravi v 1. členu: Raziskovalna dejavnost je ustvarjalna proizvodna sila v združenem delu in eden temeljnih pogojev za družbeni napredek. S sistematičnim ustvarjalnim povečevanjem obsega znanja in njegove uporabe v praksi razširja in pogloblja temelje družbenega, duhovnega in materialnega razvoja. Raziskovalna dejavnost je posebnega družbenega pomena... in dalje v 6. členu (o raziskovalnih organizacijah) — skrbijo za izpopolnjevanje svojih kadrov, za raziskovalni naraščaj in za napredek strok.

Naša družba se zaveda pomena raziskovalne dejavnosti, saj jo je uvrstila med dejavnosti posebnega družbenega pomena in ji dala vodilno vlogo tako pri oblikovanju splošno družbenih, kakor tudi specialnih dejavnosti. Zahteva tudi, da raziskovalne organizacije usposablajo svoj kader, pridobivajo novega, vendar to ne vodi v kvalifikacijo, v razširjanje te dejavnosti in njene stopnjevalnosti vse tja do masovnega znanstveno raziskovalnega dela. Na tak način bi se hamreč dal izbrisati prepad med temi organizacijami in prakso. In raziskovalec je lahko vsakdo — od delavca za strojem — vse do strokovnjaka (z disertacijo). Razlikujeta se le po kvaliteti dela. To, „lahko“ pa bi v naši družbi formulirali bolje — MORA, kajti vsi smo enakopravni. To enakopravnost pa nam je potrebno večkrat seveda raztolmačiti, saj je v praksi le malo vidna.

ŠTUDENTJE RAZISKOVALCI

In mi, študentje? Kje smo na boljšem od delavca za strojem? Mislim, da pri tej strukturi dela v ničemer. Res je, da je naš obseg znanja večji, večja je tudi kvaliteta znanja, vendar so pri obeh enako razvite kreativne sposobnosti, sposobnosti samostojnega ustvarjanja in reproduciranja znanja. Študentje (npr. VEKŠ) imajo možnost samostojnega udejstvovanja (samostojno oblikovanje sprejemanja in oddajanja znanja) le pri poslovnih igrah — pa še tam po določenih (predpisanih) pravilih, strokovni simpoziji, ki jih prirejamo, so vedno brez strokovnega mentorstva, naloge za Kidričevo nagrado imajo „pravico“ oddajati le diplomiranci II. stopnje, pri projektih (npr. projekt Slovenske Gorice) pa smo udeleženi le kot izvršilci nalog in ne kot soustvarjalci pri postavljanju teh nalog in metod za poti do ciljev.

Torej, potrebne bodo še reforme visokega šolstva, gospodarstvo pa bo, ob današnjem stanju, še naprej zahtevalo strokovnjake. In razlike med strokovnjaki (op. — diplomiranci) so precejšnje. Zaradi neupoštevanja teh potreb pa bodo študentje v borbi s tistimi, ki imajo pravico delati reforme, izgubljali še leta in leta — torej čas, ki bi lahko bil koristno izrabljen in ki bi kril sprotne zahteve gospodarstva.

Z vključitvijo možnosti za samostojno raziskovalno delo študenta v študijski proces, pa bi se izboljšala tudi kvaliteta opravljanja obvezne šolske prakse, ki jo sedaj tako radi klevetamo, storimo pa ničesar. In za konec še lepa misel:

Raziskovalno delo mora služiti človeku in kvaliteti njegovega bivanja, zato se mora povezovati le z najbolj naprednimi težnjami v družbeni praksi in se naslanjati na dosežke prakse. Znanost ne more nadomestiti samoupravnega in političnega odločanja pri reševanju družbenih protislovij, more in mora pa predstavljati eno od bistvenih osnov za odločanje.

O študentih ZMVZ v številkah in besedi

VPIS

Letos je na ZMVZ vpisanih 3321 rednih in 3809 izrednih študentov. Največ rednih študentov ima VTŠ (1258), katerim sledijo VEKŠ (1220), PA (479), VPR (253) in VAŠ (111). Za VŠOD iz Kranja podatki manjkajo. Pri izrednem študiju vodi VEKŠ s 2127 študenti, dosti manj jih imajo ostale šole (VPS-772, VTŠ-629), PA-167 in VAŠ 114. Pri izrednem študiju je zanimiva VPS, ki ima trikrat več izrednih kot rednih študentov.

Po vpisu novih rednih študentov (vpis v prvi letnik) zopet vodi VTŠ (621—od tega 91 ponovno vpisanih), sledi VEKŠ (508-51), PA (295-20), VPS (194-7) in VAŠ (69-3). Ponoven vpis prikazan z zgoraj navedenimi številkami ni videti realnen, verjetno ga je več (študentke lahko pavzirajo ne da bi se ponovno vpisale v isti letnik — pri študentih je to težje izvedljivo zaradi odslužitve obveznega vojaškega roka). Ponoven vpis je tudi del osipa, a vendar tudi kot tak nerealen (tudi zaradi zgoraj navedenih vzrokov).

Pri vpisu izrednih študentov v prvi letnik vodi VEKŠ (1113) za katerim krepko zaostajajo ostali šolski zavodi: VPS (676), VTŠ (612), PA (295), VAŠ (66), to je vse skupaj 2589 izrednih študentov. Na drugo stopnjo se je vpisalo 410 rednih in 724 izrednih študentov. Pri teh številkah lahko opazimo, da je vpis izrednih študentov dosti večji kot vpis rednih študentov (kar prinaša nekaterim šolam zavidljive dohodke), tako na prvostopenjski kot drugostopenjski študij. Po drugih podatkih pa izvemo, da prispe v IV. letnik manj izrednih kot rednih študentov. Res veliko se jih zadovolji s prvo stopnjo. Vendar pa je osip kljub temu dosti večji pri izrednih študentih, kar je tudi razumljivo (preobremenjenost izrednih študentov z rednim delom in študijem hkrati). O podatkih, ki se nanašajo na izredne študente, bi bilo treba še posebej razmišljati in sicer zakaj dosegajo tako visoke številke. Vzrokov je prav gotovo veliko: od slabe materialne podlage za študij, do pomanjkanja ambicij, nezainteresiranost za višjo izobrazbo po končani srednji ali poklicni šoli. Pozneje — v rednem delovnem procesu — se marsikatera ovira poruši, pojavijo se želje po večji materialni sigurnosti, po afirmaciji ...

VPIS PO PREDIZOBRAZBI

Največ vpisanih študentov je končalo srednjo tehniško šolo (30,3 %), manj gimnazijo (22,2 %), ker dosti gimnazijcev nadaljuje študij v Ljubljani, ali srednjo ekonomsko šoli (19 %), le 28,5 % študentov je prišlo iz ostalih šol, ali pa z nepopolno srednješolsko izobrazbo.

Gimnazijci se večinoma vpisujejo na VEKŠ (239 rednih, 185 izrednih), nato na VTŠ (111,57), VPS (95, 112), PA (101, 22), VAŠ (18, 8). Maturanti tehniških srednjih šol se v glavnem vpisujejo na VTŠ (470, 470), tudi na VEKŠ (78, 238), VAŠ (99, -), PA (14, 9), medtem ko jih na VPS ni.

Maturanti srednje ekonomske šole so se največ vpisovali na VEKŠ (160, 487), VPS (28, 129), in VAŠ (3, 4). Iz drugih šol pa prevladuje vpis na izreden študij.

USPEH NOVINEV NA PREJŠNJIH ŠOLAH

Največ vpisanih študentov je prišlo na mariborske visokošolske zavode z dobrim uspehom v srednji šoli (45,5 %), nato z odličnim uspehom (44,5 %), prav dobrih je bilo 25,3 % in zadostnih 14,6 %. Če pregledamo uspeh po posameznih srednjih, strokovnih in podobnih šolah, velja prav tako, da je večina sedanjih študentov imela dober uspeh, pri nekaterih šolah sledi po številu odlični uspeh (npr. srednja ekonomska), pri ostalih pa prav dober uspeh.

ZASTOPANOST PO REGIJAH

Pregled vpisanih študentov po regijah stalnega bivališča nam pove, da prevladujejo študenti iz koroško-štajerske regije (37,6), dosti manj jih je iz ostalih področij: zasavsko-savinjski rajon 17,2 %, podravje-pomurje 12,9 %, iz ljubljanskega rajona 10,0 %, gorenjska 9,0 %, primorsko-notranjsko 8,9 % ter z dolenske 4,1 %. Iz ostalih republik je največ študentov iz Hrvaške (6,2 %), medtem ko jih je iz drugih republik 0,7 %.

SOCIALNO POREKLO ŠTUDENTOV

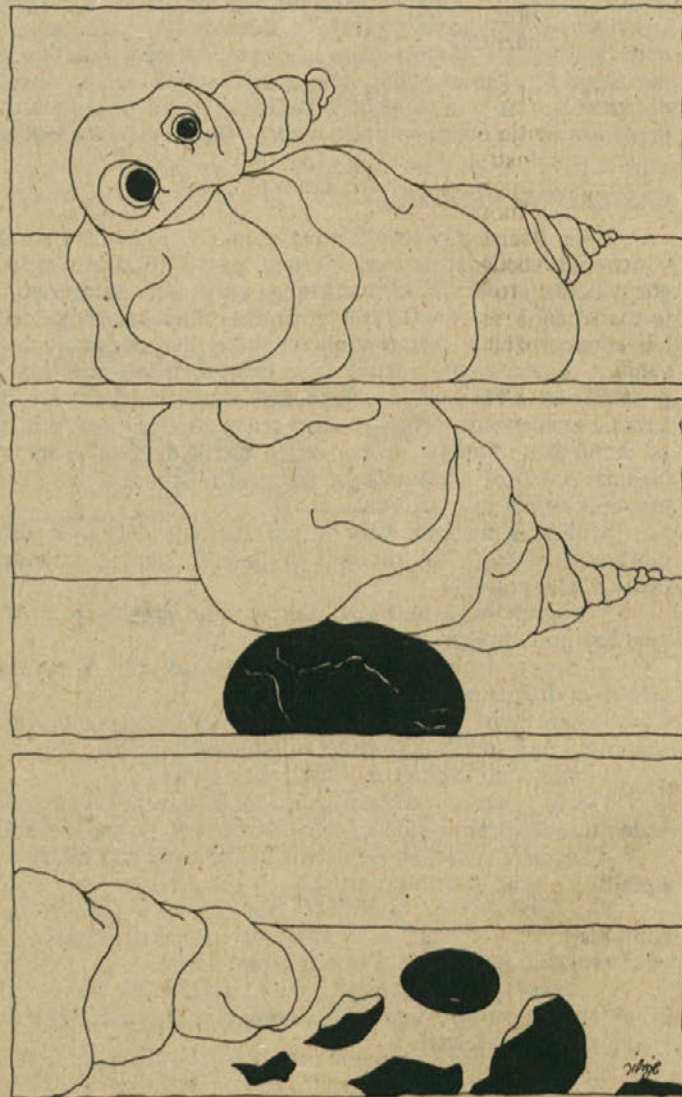
Pri socialnem poreklu govorimo o izobrazbi ter o zaposlitvi staršev študentov. Najbolj zastopani so delavci v gospodarstvu in to

tisti, ki imajo srednješolsko izobrazbo. Sicer pa je procent delavcev v gospodarstvu 43,9 % (od tega jih je 26,0 % ki imajo nižjo do visokošolsko izobrazbo, ostalih KV, PKV — pa je 17,9 %. Družbene službe so zastopane s 25,7 % (od tega 22,4 od nižje do visokošolske izobrazbe in 3,3 VK, KV, PKV).

Torej študenti, katerih starši delajo v gospodarstvu ali v družbenih službah predstavljajo večino študentske populacije na ZMVZ, to je 69,6 %.

Zastopanost ostalih je manjša; kmetje 8,7 % (od tega večina z nad 5 HA posestva), upokojenci 7,0 % brez zaposlitve 6,7 %, samostojni obrtniki 3,1 %, svobodni poklici 0,9 % ter ostali poklici 4 %.

Mario Vetrh

IZ PA:

Nace: „Kalimero, saj si že čisto shujšal. Kaj je s teboj?“
Kalimero: „Nič. Študiram v Mariboru na PA.“

Ker se ta nesramni vic preveč širi po Mariboru, nam je Kalimero pojasnil situacijo: Na PA človek ne najde časa za aktivnost v izvenštudijskih dejavnostih, ker smo natrpni s predavanji od 7 — 17 ure, ob tem pri vsakem predmetu dobivamo seminarske naloge, hodimo še na hospitacije in nastope. Profesorji pa še vedno preverjajo prisotnost študentov in trdijo, da smo presiti, čeprav nimamo štipendij, ali pa tako nizke, da moramo še honorarno inštruirati ali se zaposeliti. Zato bi prosil, da takšnih neslanih vicev ne bi širili o meni.“

Produkcija notoričnih bebcev

KAJ SMO, ŠTUDENTJE!

Študentje smo najveličastnejši objekt študijskega programa, za katerega realizacijo skrbijo profesorji. Smo amorfna masa, na kateri profesorji poizkušajo načine uspešnosti novih načinov predavanja starega gradiva. Tukaj bi lahko napisali tudi — baročno napihnjenega gradiva. Študentje pa smo tudi tista neopredeljena masa, ki tvori z gospodinjami in klerom ljudstvo brez statusa delavca. Vprašanje je samo, kdo, od treh naštetih, bo prvi uspel v boju za ta naziv.

KAJ NAJ BI ŠTUDENTJE BILI!

Študentje naj bi bili subjekt študijskega procesa, tisti element, katerega konstruktivne ideje v izboljšavi samega študijskega procesa bi se tudi upoštevale, ne pa samo preslišale. Smo pa tudi tisti del ljudstva, ki mora v svojem študijskem programu dorasti in prerasti v idealen socialen objekt. Ta preskok od kopičenja izobrazbe, do aktivnega socialnega subjekta pa se more zgoditi le v obštudijskih dejavnostih, to je v izvenštudijski aktivnosti študentov.

Študent se mora torej potruditi, da si zagotovi ta skok v zavestni družbeno-aktivni subjekt.

NAČIN AKTIVNOSTI ŠTUDENTA—NJEVO MESTO IN POMEN

Študent, kot človek, ki hiti po zavestni poti do popolne „družbi potrebne“ osebnosti, ima pravico in dolžnost, da se vključuje v organizacijo zavoda, kjer študira in pa, da se vključi v delo študentskih forumov v okviru ZSMS. To je širen spekter možnosti za udejstvovanje študenta, ki naj postane politično-socialna-kulturna pridobitev študijskega procesa. S tem pa ni samo zagotovljena pravica soodločanja in samoodločanja študenta; ampak tudi dolžnost, da bi se moral vsak študent aktivno vključiti v delovanje študentskih forumov.

S tem pa dobi študent tudi novo razsežnost — od objekta študijskega procesa lahko prerase zavestno v subjekt, kar pomeni, da bo njegova aktivnost toliko bolj, kvalitetna, kolikor bolj se bo samoiniciativno odločal v to aktivnost. Le tako bo končno tudi odpadel vedno pereč in prisoten problem premalo aktiviranih študentov, ki tudi ne znajo sodelovati na sestankih niti na seminarjskih diskusijah.

Zatorej lahko le zavestna odločitev aktivnosti pripelje tudi do kvalitete le — te aktivnosti.

MOŽNOST AKTIVNOSTI ŠTUDENTA!

Jasno je, da vsi študentje nismo zmožni biti enako aktivni in aktivni na istem področju. Tukaj pride do diferenciacije ciljev in hotenj študentskega življa, kar lahko rodi posebno študentsko miselnost in skup študentskih aktivnosti. Vse aktivnosti pa se ne smejo razhajati, ker tako bomo prišli do anarhizma. Nasprotno, vse aktivnosti se morajo prepletati in dopolnjevati, da s tem pogojujejo samo študentsko gibanje, kot radi imenujemo študentske organiziranosti.

S tem pa nastopi problem same možnosti aktivnosti študenta. Lahko rečemo, da sta dva bistvena problema:

— problem same zmožnosti in usposobljenosti študenta za neko aktivnost;

— problem možnosti, ki ga dopušča študijski program, organiziranost tega programa in izpeljava tega programa s strani profesorjev in šolskih režimov.

PROBLEM USPOSOBLJENOSTI ŠTUDENTA!

Psihološka in umska pogojenost različnosti ljudi je osnova usposobljenosti študenta, kakor vsakega človeka, za neko dejavnost. Jasno je, da vsi ne moremo in nismo sposobni delovati na idejno-političnem sektorju delovanja, kot nismo vsi zmožni in sposobni delovati npr. na kulturnem, filozofskem ali kakšnem drugem področju.

Ob tem nastopa tudi jasno izražena težnja študenta po samoizobraževanju na področju, ki ga zanima, in seveda inteligenčna osnova študenta.

PROBLEM ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA!

Ob vsem naštetem se pa seveda velja vprašati, ali je študentu, kljub poudarjeni komponenti aktivnosti, aktivno udejstvovanje sploh omogočeno. Poglejmo si najprej problem študijskega programa;

Jasno je, da natrpan in preveč natrpan študijski program ne dopušča študentu drugega, kot misli, kako izpolniti vse zahteve tega programa. Programi bi se morali čimbolj prilagoditi zahtevam končnega „produkta“ tega programa, ne pa, da ga sam študijski program hoče izoblikovati kot vsestransko socialistično osebnost. To vlogo naj bi opravljale aktivnosti študenta in iz tega pogojena želja po samoizobraževanju.

ORGANIZIRANOSTI ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA!

Nujno je, da premislimo enkrat za vselej, koliko lahko tudi študent fizično zdrži napore koncentracije in koliko je potrebno, da ga prenatrpanost predavanj pripelje do roba živčne zmogljivosti. Če je dan prenatrpan s predavanji, je jasno, da študent nikakor ne more izpolniti svoje želje po aktivnosti. Danes se sicer vedno bolj poudarja želja po aktivnosti, toda na mnogih šolah že sam razpored predavanj le-to onemogoča. Nujno je, da se tudi v organiziranost študijskega programa vmeša pravilna in organizirana razporeditev predavanj.

IZPELJAVA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA S STRANI PROFESORJEV!

Dokaj zakrnela oblika standardnega predavanja se še vedno bohoto po naših višje in visoko šolskih zavodih. To je oblika, ko profesor bere, ali celo govori na pamet snov, ki jo vsako leto enako obravnava, in ko študent vneto in s skoraj ožgano roko (od hitrosti pisanja) zapisuje profesorjevo izvajanje. Še hujši primer je, če profesor napiše skripta, pa nato ista snov izpolni predavanja. Ob takem manevru se namreč lahko upravičeno vprašamo, ali so potem takem predavanja sploh potrebna. Ali resnično ne bi bilo bolje opustiti standardne oblike predavanja, s tem, da profesorji napišejo skripta, ki jih študentje uporabijo za domače delo, skupno delo pa bi bilo omejeno le na seminarjsko delo, kjer bi se prediskutiralo doumevanje predelane snovi. S tem bi dosegli večjo aktivnost študenta pri seminarju, popestrili študijski program in vrnil študentu njegov prosti čas, ki je sedaj omejen le na weekend — izpolnjen s pisanjem raznoraznih seminarjskih in domačih nalog. Mogoče bi to bila bolj privlačna oblika študijskega programa v samem zavodu in s tem bi se izognili tudi slabemu obiskovanju predavanj. Profesorji in študenti naj bi premislili najboljšo varianto skupnega dela.

GABER VESELJKO

„Ti, a poznaš nevidnega človeka?“
„Ja, na videz . . .“

Študentski list ostane študentski

VLOGA IN POMEN OBVEŠČANJA V VISOKEM ŠOLSTVU

Živimo v socialističnem samoupravnem sistemu. Sistemu, ki zahteva od vsakogar, da aktivno sodeluje v družbenem življenju. Da pa bi bilo to omogočeno, mora biti vsak samoupravljalec vsestransko in objektivno obveščen o dogajanjih v družbi. Zato je zelo pomembna graditev in krepitev sistema obveščanja v vseh okoljih in na vseh ravneh. Nikakor ne moremo biti zadovoljni s tem, da je sistem obveščanja dobro razvit v republiških središčih, medtem ko je le slabo razvit na nižjih nivojih.

Pri graditvi celovitega sistema obveščanja v visokem šolstvu je odločilnega pomena to, da izhajamo iz osnovnih izhodišč samoupravnega in socialističnega razvoja. Sistem samoupravljanja zahteva resnično, jasno in pravočasno informacijo. Takšno informacijo pa lahko posredujejo le sodobna sredstva obveščanja, v katerih delujejo jasno opredeljeni ljudje. Boriti se moramo za objektivnost obveščanja, kar pomeni borbo za svoboden obtok informacij, to pa obenem označuje tudi borbo proti zapiranju informacij.

Prižadevati si moramo, da bi tudi v visokem šolstvu zaživele temeljne organizacije združenega dela in resnični samoupravni odnosi med subjekti študijskega procesa. Veliko vlogo pri uveljavljanju tega pa lahko odigrajo prav sredstva obveščanja. V visokem šolstvu moramo razviti tak sistem obveščanja, ki bo veliko bolj upošteval potrebe in življenje samoupravne baze.

Komuniciranje je najpomembnejša oblika medsebojnega vplivanja subjektov v visokem šolstvu. Študentje, kot subjekt v visokošolski strukturi, komuniciramo na več načinov. Predvsem sta pomembna dva vidika. Najprej komuniciramo kot udeleženci študijskega procesa v raznih oblikah pedagoških metod, drugi vidik komuniciranja pa pomeni komuniciranje študentov kot družbene skupine s celotnim družbenim okoljem. V naših razmerah pomeni to samoupravno angažiranje v vseh družbenih sferah.

Informativna dejavnost in sistem obveščanja sta nedvomno pomembna faktorja vzgojno izobraževalnega procesa. Še posebej velja to za tisk, prisoten v visokem šolstvu. Upošteva njegovo vzgojno izobraževalno vlogo, ne moremo mimo njegove funkcije, ki se mora kazati zlasti v vsestranskem in objektivnem obveščanju ter osveščanju bralcev. Torej je naloga študentskega tiska predvsem ta, da vsestransko, popolno in resnično obvešča študentsko množico

ter jo na ta način osvešča in s pomočjo marksistične misli kritično ovrednoti vsa družbena dogajanja ter dialektično vpliva nanje.

Že zdavnaj smo si na jasnem, da ni mladinskih problemov, ki bi ne bili hkrati tudi problemi celotne družbe. Zato morajo priti do izraza v celoti in vsak zase vsi specifični interesi vseh delov mladine. Kot velja to za delavsko in kmečko mladino, velja to tudi za mladino na šolah vseh stopenj. Te interese pa morajo posredovati in polno ovrednotiti sredstva obveščanja. Nujno je, da v te okvire zajamemo tudi študentski tisk, oziroma obstoječa študentska glasila.

Interesi študirajoče mladine so, upošteva naravo študija, obštudijske dejavnosti in drugo angažiranje študentov, v tolikšni meri posebni in zapleteni, da nedvomno opravičujejo težnjo po ohranitvi obstoječih komunikacijskih medijev, ki bi te posebne interese v sklopu nove skupne organizacije ZSMJ v celoti zadovoljevale.

Narava dela v visokem šolstvu bistveno vpliva tudi na pogoje enakovrednega samoupravnega odločanja vseh udeležencev v vzgojno izobraževalnem procesu. Visokošolske ustanove imajo razvit notranji komunikacijski sistem, prav tako pa visokošolska institucija komunicira tudi s širšim družbenim okoljem.

Zato je potrebno zagotoviti in razviti tak sistem obveščanja, ki bo omogočal čimbolj pravičen pretok informacij, kot tudi kar se da močno povezanost študentov in visokega šolstva z delavskim razredom in celotno družbo. Vsi udeleženci v visokem šolstvu morajo pri tem enakopravno nastopati, za kar je lahko v veliki meri zaslužen tudi študentski tisk.

V novi, enotni organizaciji mladih vloga študentskega tiska oziroma obstoječih glasil ne bo zmanjšana. Nasprotno! Potrebna bo še večja angažiranost, kritičnost in prisotnost, da bo študentski tisk lahko opravljal svoje poslanstvo.

Zavedati pa se moramo nečesa. Doseganje slabosti študentskega tiska, ki so se kazale v premajhni kritičnosti, nejasni idejni opredeljenosti in lažnem liberalizmu, se ne bodo avtomatsko razrešile z reorganizacijo mladinskih vrst in s spojitvijo vseh delov mladine. Resnično napreden, revolucionaren študentski tisk na pozicijah delavskega razreda bomo dobili samo z angažiranjem vsega naprednega intelektualnega potenciala v visokem šolstvu in v celotni Zvezi socialistične mladine Jugoslavije.

Povzetek referata z IX. kongresa ZSMJ

MIK REBERNIK

Novi organiziranosti ZSMS MVZ ob rob

Po 9. kongresu ZSMS je prenehala obstajati Skupnost študentov kot organizacija, ki je zastopala avtentične interese študentov v samoupravnem in družbenem življenju na MVZ. Z novo organizacijo ZSMS smo študentje dosegli, da se naše delo v družbeno političnem okviru prizna in nam je omogočena pot, da v samoupravni organiziranosti na MVZ postanemo gonilna sila za razreševanje in obravnavanje dogajanj v naši ožji skupnosti in širši družbi.

Postali smo močna opora družbeno politične aktivnosti študentov na področju socialne politike, vzgoje in izobraževanja, reforme visokega šolstva in drugih področij. Doseči moramo enotnost naših vrst in zastopanje tistih idej, izhajajočih iz programov naših kongresov, na vseh področjih našega sodelovanja in uveljavljanja. Obračunati moramo z oportunizmom, ki še vedno prihaja do izraza prav med študenti in zatreti vse oblike tehnokratizma. Nimam namena govoriti o vseh — izmih, marveč sem poudaril le slednja dva, ker sta vsakdanje prisotna.

V tem času, ko se OO tvorijo in iščejo svoj prostor na temeljih prejšnjih IO, se moramo zavedati tudi tega, da nova organizacija ZSMS ni samoupravno izvršilni organ kot je bila to Skupnost študentov. V novi organiziranosti se moramo premakniti z izvajanja oblasti na področje idejno-politične akcije. Postati moramo dejavnik usmerjanja in idejnega delovanja v duhu našega akcijskega programa, izhajajočega iz kongresnih dokumentov. Naš prehod iz hierarhičnega principa dela mora preiti na demokratično povezanost in idejno soodločanje najširših množic študentov preko svojih izvršilnih organov. Potrebna je enotnost v stališčih in akcijah, poostrena osebna odgovornost, posebno pri izvajanju sklepov.

Naša organizacija mora biti živ organizem, ki se mora razvijati in doseči povezanost največjega števila študentov. Pri tem morajo izpolniti svojo dolžnost tudi študentje, člani ZK in vsi ostali mladi delavci na MVZ. V resoluciji smo med drugim zapisali, da mora biti visoko šolstvo izraz zahtev in potreb združenega dela, da se zavzemamo za interdisciplinarni študij in za skrajšanje študijske dobe. Hočemo univerzo, ki naj v skladu s policentričnim razvojem visokega šolstva v Sloveniji, odpre vrata čim večjemu številu mladih iz občin severozahodne Slovenije. Te občine so na dnu lestvice, ki izraža procent šolajoče mladine na generacijsko povprečje: občina Lenart 0,6 %, občina Ljutomer 0,5 %, občina Ormož 0,9 %, občina Radlje ob Dravo 0,8 %, občina Slovenska Bistrica 0,8 %, občina Slov. Konjice 0,5 % (občine Ljubljana povprečje 14,2 %). Ti podatki so dovolj zgovorna ilustracija o pomenu ustanovitve univerze v Mariboru, ob tem, da je tukaj tudi močna industrijska baza.

Študentje smo dolžni sodelovati v samoupravljanju na MVZ. Tripartitni sistem zahteva delegacijo študentov, ki bo zastopala naša mnenja, izpovedana na zborih študentov. S tem bodo zbori študentov še vedno obliko samoupravne demokratične organiziranosti.

Da bo naše delo nemoteno in idejno ustvarjalno pravilno potekalo, je potrebno doseči najširšo osveščenost in informiranost študentov. Organizirati moramo tribune Katedre, predavanja in informativne zbornice študentov. Vendar namen ne bo dosežen, če ne bo odziva študentov in če se ne bodo osvestili, da nujnost trenutka zahteva sodelovanje vseh nas ob izpolnjevanju študijskih obveznosti.

Družbeno-akutalna komisija pri predsedstvu VK ZSMS MVZ

Prvi koraki

Velika zahteva, ki se v zadnjem času vedno pogosteje pojavlja — povezana šola: praksa — bo v Mariboru končno zadovoljena. To ji bo omogočil študijski projekt Slovenske Gorice. Razbiti je potrebno okove, ki jih je tog študijski proces sklenil okoli študentov, izbrisati „izpitno industrijo“ ter kampanjsko učenje iz naših šol in dati študentom možnost, da bodo sodelovali v okviru študijskega procesa kot samostojni akcijski dejavniki. To pa bomo uresničili le z zavestnim vključevanjem raziskovalnega dela v študijski proces, z raziskovalnim delom, ki bo strokovno vodeno, vendar pa bo še vedno dalo študentu dovolj možnosti za samostojne akcije.

ZAMISEL O NASTANKU PROJEKTA

O široki uporabi študijskih projektov kot učne metode, so se prepričali že v mnogih deželah sveta, zato ta projekt iz tega stališča ne bo nič novega. Popolnoma nov pa bo za vso sodelujočo študentsko populacijo v Sloveniji, zato je dobro, da ga malo razčlenimo.

Projekt se lahko vključi v redni študijski proces le s pravilno razdelitvijo nalog med študente in mentorje, omogočil bo poleg monodisciplinskega tudi interdisciplinsko delo, njegova naloga pa je, da se navezuje na študijsko vsebino in da je konec koncev sprejet kot študijska metoda. Potrebe našega gospodarstva so znane. Ena najvažnejših, ki se je pričela pojavljati v zadnjem času, pa je povečana zahteva po znanstveno raziskovalni dejavnosti. Zaradi tega je potrebno že v okviru rednega študija (posameznih strok) usmerjati študente v raziskovalne poklice (aktivnosti), kajti le tako bomo poleg kvantitete dobili kvaliteto in tako porušili elitiziranje znanstvenega dela.

PROJEKT SLOVENSKE GORICE

Izbira socialno študijskega-raziskovalnega projekta, ni bila težka, saj je Maribor v neposredni bližini najzaostalejših slovenskih predelov. Doslej je bil uveljavljen predvsem „kariktativen“ pristop k tej problematiki, tako da se je prepad med nerazvitimi predeli še povečal. Za odpravo nerazvitosti pa je potrebna širša družbena akcija, katere temelji pa bi lahko predstavljali rezultati raziskovanj mariborskih študentov in profesorjev. Okvirno projekt Slovenske Gorice zajema naslednje občine: Lenart, Ptuj, Ormož, Ljutomer, Gornjo Radgono, podrobneje pa ga lahko opredelimo z naslednjimi krajevnimi skupnostmi: Cerkevnik, Vitomarci, Juršinci, Tomaž, Bučkovci, Videm ob Ščavnici, Negova. Na 1. sestanku sekretariata pa so se priključile še KS: Destričnik, Polensak in Trnovska vas.

V okviru do sedaj izpeljanih akcij (snemanja) so realizatorji programov naleteli na vsestransko pomoč in odobravanje pri občanih.

PROGRAMSKA ZASNOVA

Celotni projekt je sestavljen iz 10. programov, v katere so vključene konkretne potrebe posameznih regij in pa tudi izkoristek strokovnega potenciala mariborske študentske populacije.

1. Agronomski program — nosilec VAŠ

Program zajema vse vidike, ki so značilni za kmetijsko pospeševalno dejavnost. Že dva meseca je v teku snemanje kmetij, ki je v krajevni skupnosti Vitomarci že zaključeno. Snemanje opravljajo študenti na osnovi podrobne ankete, ki zajema okoli 150 podatkov o vsaki kmetiji. Na osnovi teh podatkov bo možna natančnejša obdelava in analiza.

2. Gospodarski program — nosilec VEKŠ

V tem programu je zanimiva pritegnitev študentov s stimulacijami:

- za končne teste ali opravljeno delo v zvezi z anketiranjem bodo prejeli določeno nagrado,
- izvršena dela bodo štela za seminarska dela ali pa celo za diplomska dela,
- sodelovanje pri delu se šteje kot aktivna udeležba v raziskovalnem oz. pedagoškem procesu.

Sam gospodarski program zajema naslednji dve fazi:

I. — natančno razmejitev področij na karti, izdelava demografske projekcije, anketa o obstoječih delovnih organizacijah, posvetovanja o mikroregiji, organizacija strokovnih ekskurzij, objava informacij . . .

II. — projekcija o infrastrukturnih investicijah, zaposlitev v gozdarstvu in kmetijstvu, trgovine, možnost razvoja dislociranih obratov OZD izven regije; razvoj turizma, sinteza.

3. Prostorski program — nosilec Katedra za urbanizem pri FAGG ljubljanske univerze,

— prostorska študija izrazito kmetijskega področja — študij tipičnih arhitektonskih in urbanih elementov v prostoru Slovenskih goric, snemanje urbane situacije in oblikovanje idej o prostorskem razvoju regije.

4. Program ekoloških raziskav — nosilec PA

- varstvo narave na ekološki bazi,
- preiskava prirodnih in ogroženih pokrajin — krajev,
- skrb za pokrajino,
- predavanja, tečaji, ekskurzije,
- tekmovanja osnovnih šol v zvezi s problemi varstva okolja v domačem kraju.

5. Turistični program — nosilec VAŠ IN VEKŠ

Program zajema študij možnosti razširitve iniciative kmečkega turizma in možnosti za turistično gospodarstvo nasploh.

6. Socialni program — nosilec VPS

— ugotovitev dosedanje zakonitosti razvoja, socialna struktura prebivalstva, družbeno-ekonomska situacija, položaj in socializacija delovnega človeka, ki dela s svojimi proizvodnimi sredstvi, spreminjanje socialne strukture in medsebojnih odnosov, samoupravljanje z ustavo določenega političnega sistema in krajevnih skupnosti krajevnih uradov.

7. Pedagoški program — nosilec PA.

PA bi prevzela mentorstvo nad osnovnimi šolami tega področja in pripravila elaborate o uvajanju inovacij v učno-vzgojni proces osnovnih šol.

8. Kulturno zgodovinski program — nosilec PA in VŠK. Aktivno poseganje študentov v kulturno življenje regije, osvetlitev dogajanj v zgodovini.

9. Program tehniško-tehnoloških raziskav — nosilec VTS.

Nakazujejo se opravila, za katera se usposablja kemiki (mineralne vode), gradbeniki (komunikacije) . . .

10. Geografski program — nosilec PA.

Ta program je že v teku, želja je dobiti podrobno geografsko podobo regije in izdelati populacijsko sliko.

ORGANIZACIJA DELA

Da bi bilo delo čimbolj usklajeno, tako med posameznimi izvajalci programov, kakor tudi med družbenopolitičnimi organizacijami v regiji — skrbi iniciativni odbor ŠRP Slovenske gorice. Njegova naloga je, da ovrednoti in podpre zamisel in programsko zasnovano projekta ter oceni končne rezultate.

— Mentorski svet — vsebinsko in metodološko usmerja projekt in interdisciplinarno povezuje in usklajuje programe.

Neposredna koordinacija nalog je poverjena sekretariatu, osnovno delo pa bo potekalo v okviru RDG — raziskovalne delovne grupe. Posamezen program lahko izvaja več RDG.

TERMINSKA ZASNOVA

Projekt Slovenske gorice bi moral po prvotnem programu trajati pet let, vendar je prišlo do skrčitve na šolski leti 1974/75 in 1975/76. Pričakujemo pa lahko, da se bo pri izvedbi programa pokazala vrsta novih nalog, ki bodo terjale več časa. Tako bi naj:

- meseca septembra (že!) — startali geografski, urbanistični in agronomski program,
- oktobra — pedagoški in kulturno-zgodovinski program,
- novembra — gospodarsko, socialni in turistični program ter ekologija,
- december — januar — kompletiranje, sistematiziranje in valoriziranje zbrane dokumentacije,
- februar — enoten vprašalnik (ponovna koordinacija zastavljenih nalog), izdelana vprašalnika vse do aprila, aprila anketa,
- julij — avgust — delovna akcija . . .

. . . ponovno delo vseh skupin (po programih) do marca 1976, ko bi naj skupine pristopile k oblikovanju zaključnega poročila.

PRVI KORAKI

Tekma se je pričela. Pa ne le tekma s časom, ampak tudi z ustaljenimi nazori — tako profesorjev, kot študentov, saj bodo morali oboji stopiti iz svojih vsakdanjih ustaljenih okvirjev. Študent in profesor bosta v okviru tega programa morala biti sodelavca. In zakaj poudarjam vedno študent—profesor? Ker bi se zagotovilo kontinuirano delo tudi kasnejšim generacijam študentov, ker bi prišlo do preraščanja okvirjev, ki so bili sedaj postavljeni, ker bi se poglobili odnosi študent—profesor, ker bi postali takšni projekti vsakdanji študij, raziskovalno delo študentov, ker . . . vse to pa bo možno le, če se bomo mi, študentje maksimalno angažirali.

Marjan Vešnar

To ne more biti vprašanje

Samoupravna socialistična družba, v kateri živimo, je in mora biti zainteresirana, da se vsak njen član, predvsem pa mlad človek, razvija kot progresivna svobodna osebnost, ki bo znala povsod v realnih okvirih direktno, aktivno in vsestransko vplivati na njen razvoj, na razvoj proizvodnih odnosov in sil, saj je le svoboden in vsestranski razvoj posameznika pogoj za vsestranski in progresivni razvoj družbe v celoti. Na ta način so in morajo biti uresničena temeljna načela našega samoupravnega sistema.

Pri uresničitvi zahtev in postavk ima vsekakor najpomembnejšo vlogo vzgoja in izobraževanje mladih ljudi po šolah, saj vsaka vzgojnoizobraževalna institucija mora vzgajati mladega človeka na način, ki bo prilagojen normam in zahtevam naše družbe. Cilj in smoter izobraževanja mora brez dvoma biti priprava mladih za dobre samoupravljalce. Diplomanti šol morajo biti usposobljeni za skupinsko strokovno delo in samoupravno odločanje ter permanentno samoizobraževanje. Visokošolski zavod mora razvijati, vzgajati in opredeljevati diplomante kot zgledne delavce in aktiviste socialističnih odnosov, kot nosilce samoupravljanja v nadaljni kreaciji naše družbe, ko bodo neposredno odločali na delovnem mestu v OZD.

Ni potrebno posebej poudarjati, saj mora enkrat vsem postati jasno, da je študent tisti, ki mora vzporedno s svojo poglavitno nalogo, da redno študira, tudi aktivno sodelovati v upravljanju na visokošolski instituciji. Enkrat za vselej moramo prekiniti s konzervativnimi idejami, ki prihajajo iz (doslej) druge strani, da je študent objekt, ki se nahaja v šoli predvsem zaradi tega, da redno izpolnjuje svoje učne obveznosti, za vse ostalo pa bodo že poskrbeli delavci šole. Da, bilo je tako, in na žalost je še skoraj povsod tako, da je študent precej zapostavljen s strani tistih, s katerimi bi moral na demokratičen način pristno sodelovati v izobraževalnem procesu. Študent je še vedno na nek način orodje v rokah drugih, ki z njim manipulirajo kakor jim drago, ni pa tudi on upravljalec in resnični soavtor samoupravljanja na visokošolski instituciji. Študent ne sme biti balon v rokah nekoga, ki ga napihne, potem počni in od njega nič več ne ostane. Komunisti se moramo striktno boriti proti takšnim regresijam in konzervativnim nazorom, s katerimi očitno še marsikateri delavec šole ni razčistil, pa tudi marsikateri študent ne.

Vseskozi mora biti ena najprimernejših nalog OO ZK na naši šoli, da postavimo študenta na mesto aktivnega subjekta samoupravljanja na šoli.

Po vsej verjetnosti bomo morali začeti graditi vse od začetka, saj se zdi, da začenjamo mi pri sami sredini. Pozabili smo na študentovo zavest, samoupravno usmerjanje študentove zavesti, na zavestno sprejemanje pravic in obveznosti študenta. Moramo še enkrat ponavljati staro, že tolikokrat izrečeno frazido, da je potreben aktivni idejni vpliv komunistov na študentsko populacijo, na krepitev samoupravne socialistične zavesti pri njej. Študentje se morajo v stvarnosti obnašati po principih in načelih, ki jih mi sprejemamo in o katerih govorimo na različnih sejah, ki pa po navadi navzven odmevajo v prazno. Saj je sprejemanje vsakršnega akcijskega programa zastoj, če se uresničitvev le-tega ne odraža v vsakdanji praksi. Potrebno je maksimalno koristiti tudi sredstva informiranja in preko njih širši krog študentov o vseh problemih sproti seznanjati.

Le nekaj časa nas loči od dne, ko bo sprejet novi zakon o visokem šolstvu, ki v skladu z novo ustavo daje študentu status enakopravnega soupravljalca na visokošolski instituciji. S tem študentje dobimo tudi pravno osnovo, na kateri gradimo svoje pravice in obveznosti. Mora nam biti jasno tudi, da študent ne more enakopravno soodločati na vseh ravneh samoupravljanja na šoli, temveč v stvareh, ki so nanj neposredno ali posredno najbolj vezane. Naj naštejemo samo nekaj stvari, v katerih študent mora biti subjekt:

— obravnavanje vprašanj organizacije dela, študijski režim, študijski pripomočki, izpitni režim, vprašanja o upravljanju s sredstvi, ki jih skupno zaslužijo delavci šole in študentje, ocenjevanje delovne, samoupravne in disciplinske odgovornosti pedagoških delavcev in študentov.

Tu so še druga zelo pomembna vprašanja kot sprejem statuta šole, delovni program, nastavitve učiteljev. Tudi tukaj morajo

študentje s svojo delegacijo aktivno soodločati, z zunanjimi predstavniki in delavci šole. V vseh primerih je treba doseči soglasje vseh struktur v odločanju. Vse te pravice in obveznosti študentov morajo biti podrobneje opredeljene v statutu šole. Seveda pa so tudi vprašanja, pri katerih študent nima nobenega interesa, da bi kakorkoli soodločal npr. o delovnih razmerjih, delitvi osebnega dohodka itd. ... Bistveno pri vsem tem je to, da če je vse to zapisano v statutu šole, da se potem vsi v skladu s tem tudi tako obnašamo. To bomo dosegli med drugim tudi tako, če bodo vsi študentje s svojimi pravicami in obveznostmi dobro seznanjeni. Če hoče postati vsak študent resnično subjekt samoupravljanja, mora dobro spoznati in se opredeliti za svoje pravice in obveznosti, ki jih bo v času študija deležen.

Da bodo vsa ta stališča, sklepi in mnenja uresničeni, se moramo komunisti zavzeti za sistematičen aktivni razvoj družbenopolitičnih organizacij na šoli, predvsem ZSMS, saj le-ta združuje skoraj celotno študentsko populacijo. Komunisti se moramo zavzemati za to, da bo ZSMS delovala v skladu s programom ZK, vzgoje in izobraževanja in na teh osnovah snovala svojo sedanjo in bodočo politično akcijo.

BOJAN KOVAČIČ

Sindikati na pravem mestu

8. kongres ZSS v Celju je imel kot glavno nalogo sprejetje in dokončno oblikovanje statuta Zveze sindikatov Slovenije in sklepov, ki so jih člani oblikovali že nekaj mesecev prej — v pripravah na kongres.

S sprejetjem statuta pa je dobil slovenski sindikat novo vsebino dela, ali bolje, sedaj je javno in glasno sprejel kot eno izmed svojih najvažnejših nalog to, kar bi moral že delati vsa leta nazaj — boj za zaščito samoupravnih interesov delavcev.

Sicer je res, da tudi v prejšnjih letih sindikat ni bil kakšna neopolitična organizacija, vendar se je, v osnovnih enotah — delovnih organizacijah, pasiviral do takšne meje, da preko nabave ozimnice, prirejanja izleta ali prirejanja veselice (za 8. marec, novo leto...) ni videl. Utopljal se je v nalogah, ki delavcu niso omogočile podpore pri zahtevah po priznanju pravic, ki izhajajo iz samoupravljanja niti pri spodbujanju želja po teh zahtevah. Ta pasivnost pa je omogočila negativnim elementom (stalnim spremljevalcem našega razvoja — birokraciji, demagogiji...) bohotenje do takšne mere, ko jih drugače kot z ostrim ukrepom ni bilo mogoče več zaustaviti. In ta ukrep je sedaj združenje družbenopolitičnih organizacij — SZDL, ZK in ZSS v politični pluralizem s seveda istim ciljem — uveljavljanju določb iz nove ustave. Pri enotnih akcijah so vse tri organizacije enakopravne.

Sindikat pa poleg tega, da sodeluje pri pospeševanju uvajanja samoupravljanja v prakso, prevzema z novim statutom tudi skrb za družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje. S tem pa so se njegove naloge še poglabile — kajti kakor hitro se je podpornik delavstva — sindikat, zavedel, da je dolžan delavcu pomagati pri njegovi borbi, bo moral to vlogo izpeljati do konca. Tako ga čaka še veliko začetega, a nedokončanega dela, kakor je: preprečevanje odtujevanja preseženega dela preko bank, trgovin, države ali celo lastne OZD, razkrinkavanje kartelnih združenj in monopolizma... Teh nalog, katerim osnovo je dal delegatski sistem, pa z novo organizacijo ZSS (seveda ob delavnosti njenega članstva), ne bo težko rešiti, saj je namesto prejšnjih 6, sedaj ustanovljenih kar 19 sindikatov. S tem je sindikat postal sestavni del politične oblasti delavstva in odgovoren za vse pomembne družbene odločitve. Tako je končno našel svoje mesto v naši samoupravni družbeni ureditvi, mesto, ki bi ga moral zasesti že pred leti.

Marjan Vešnar

Kipeči lonček

Iz najnovejših polučnih in gospodarskih informacij, ki prihajajo iz vsega sveta, je čutiti, da se svet približuje novi gospodarski krizi. Naftna kriza oziroma kriza energetskih virov je samo zunanja podoba vulkana, ki se prebuja in če bi ne bilo nje, bi se prav gotovo pojavila kakšna druga, ki bi silila v ospredje.

Za vsem tem političnim pinkponkom ki nam ga predstavljajo velike države in nekateri arabski outsiderji, ne stoji nič drugega kot prikrita težnja spraviti gospodarska gibanja v tisto smer, ki bi zopet služila interesom največjih. In čeprav svetovnemu popotniku Kissingerju včasih uspevajo tudi stvari, ki si jih je težko tolmačiti, in se Ford trudi, da bi uspel najti pravi dialog z Vzhodom ter Evropa dirja za svojim najstniškim EGS, se vendarle počasi približujemo trenutku, ko bo potrebno v svetovnem merilu napraviti velik korak naprej in premagati krizo.

Svet posega v borbo za nova ravnovesja z bolj ali manj novimi ekonomskimi instrumenti (politika cen, tržni mehanizem...). V nenehnem preizkusu pa je tudi že od časov Bretton-Woodsa ves svetovni monetarni sistem, papirnato zlato in drugi finančni elementi. Ves monetarni sistem, za katerega je karakterističen zdaj padec ene, zdaj druge valute, zdaj revalvacija, izkazuje negativnost teh pojavov. Vzroke teh pojavov je težko ugotoviti, kljub mnogim ekonomskim teorijam, ki so nam na razpolago, zato se je potrebno ustaviti pri delni analizi svetovnega ekonomskega sistema in pri naši, ki nam je najbližja.

TRŽNA IGRA

Vsaka družba išče glavne gonilne sile, ki pospešujejo rast družbenega proizvoda in imajo svoj odraz v splošni ekonomski politiki. Zato je pomembno vprašanje, kje naj država, družbe ali posamezni nosilci ekonomske politike ukrepajo in kje se najprej pokažejo kazalci napredka ali nazadovanja. Najbolj zanesljivo in dinamično področje je trg s svojo tržno igro in elementi te igre od dohodka, povpraševanja, ponudbe, izvoznih in uvoznih elementov, plačilne bilance do cen.

Cena je tista, s katero lahko na trgu najbolj učinkovito delujemo, nudi nam največ možnosti za konkretno odločanje in usmerjanje ekonomskih situacij, toda istočasno je tudi najnevarnejše orožje, s katerim lahko ekonomisti manipulirajo. Lahko se zgodi, da s svojimi kratkoročnimi odločitvami povzročimo dolgoročno škodo ali pa obratno, ko pri dolgoročnem načrtovanju dosežemo le minimalne kratkoročne efekte, ki so lahko tudi negativni.

DINAMIČNA RAST, STABILNOST, INFLACIJA

V naših razmerah je največ govora o dohodku delavca, ki je gonilna sila ekonomsko-političnih ukrepov. Delavčev dohodek, njegovi interesi in socialna varnost so spremljajoče tendence. Zato sta temeljni vprašanji pri tem pojav inflacije in stabilizacije. Srečujemo se z ekonomskimi teorijami, ki opredeljujejo kot glavni cilj dinamično rast in stabilizacijo, stabilno rast narodnega gospodarstva, stabilne cene, stabilne dohodke...

Toda dinamična rast nikakor ne predpostavlja stabilnih dohodkov, ampak predpostavlja določena nesorazmerja, bodisi na investicijskem, poslovnem ali mednarodnem področju. Vse to narekuje dialektična narava življenja, ki povzroča neravnovesje zato, da se ustvari novo ravnovesje na višjem nivoju. Nato se zopet ustvarjajo neravnovesja, da bi nastalo novo ravnovesje na zopet višjem nivoju.

Inflacija se pojavlja po vsem svetu, pa naj bo to v razvitih ali nerazvitih deželah. To je izraz te tržne igre, inflatorni učinek na cene in njihovo vzpodbujanje, kajti že od vojne ekonomisti zagovarjajo tezo, da bi lahko z inflacijo dosegli višjo raven gospodarstva, kar se v praksi tudi uresničuje. Tudi Jugoslavija je s pomočjo inflacije dosegla hitrejšo rast gospodarstva. Jemala je in dajala, omogočila je, da so tudi slabši ali manj produktivni bili udeleženi v narodnem dohodku v pravilnem razmerju. Ta inflacija pa je istočasno povzročila tudi veliko nestabilnost, gospodarstva rast cen in življenjskih stroškov.

SAMOUPRAVNO DOGOVARJANJE

Velika napaka našega tržnega delovanja je bil tudi neprimeren odnos med proizvajalci ki so se srečavali na trgu le preko cene ali drugih tržnih oblik. V ožjem smislu je pomenilo to še večje odtujevanje delavca rezultatu njegovega dela, čeprav teorija samoupravljanja popolnoma jasno opredeljuje proces osvobajanja dela.

Z našo novo ustavo so rešitve teh problemov dobro nakazane. Naša ustava, ki se razlikuje od klasičnih ustavnih oblik, vsebuje ustavna določila, ki opredeljujejo tudi samoupravno sporazumevanje in samoupravno dogovarjanje. Ustavna določila teh sporazumevanj omogočajo vzpostaviti odnos med proizvajalci na trgu in s tem neposredno prispevajo k (procesu dezalienacije) osvobajanju človekovega dela. Novi integracijski procesi pa bodo poleg vseh ekonomsko-tehničnih pridobitev izločili tudi diktat močnejših partnerjev nad šibkejšimi pri dogovarjanju. Popolnoma jasno je torej, da ni imel samo trg in delovanje za trgu svojih defektov, ampak tudi nosilci ekonomske politike in ekonomska politika sama.

KAJ SE DOGAJA NA TRGU

Ena pglavitnih nalog bi morala biti, kako v današnjih razmerah kontrolirati in usmerjati trg, ki deluje v socialističnih okvirih in po socialističnih principih.

Dejstvo je, da je 60% jugoslovanskega blaga pod kontrolo države oziroma zavoda za cene pri ZIS, da preferiramo nekatere panoge in veje industrije ter s tem omogočamo nastajanje monopolov, da uvažamo produkte, ki jih sploh ne potrebujemo in s tem samo povečujemo nesorazmerja med izvozom in uvozom, da

se vedno bolj večja poraba luksuznih proizvodov ob dejstvu, da so še veliko ljudem dani le najosnovnejši življenjski pogoji, da proizvajamo stvari, ki ne prispevajo nič k splošni blaginji niti jih večina ljudi ne potrebuje, da je vedno bolj prisotna agresivna reklama in nehumane nagradne igre, po drugi strani pa primanjkuje stanovanj za delavce, primanjkuje osnovnih življenjskih sredstev, skoz vse leto smo priča velikemu povečanju cen življenjskim artiklom (maslo, kruh, mleko, olje, sladkor...)

In dokler bodo ljudje stanovali v takšnih razmerah, se otroci šolali v neprimernih šolah in bolniki na podeželju čakali po ure dolgo, da bodo prišli na vrsto, dokler bodo cene sadja ob tako veliki letini tako visoke in ga bomo pustili gniti, dokler bomo dopuščali nekaterim podjetjem, da bodo počela, kar se jim bo zljubilo, vse dotle ne bomo mogli reči, da se socialistični izgradnji približujemo po najboljši poti, ki smo si jo zastavili v krvavih dneh socialistične revolucije.

In ne nazadnje, vprašajmo se, kako in kaj bomo počeli, če se bodo napovedi o gospodarski krizi začele uresničevati. Bomo pristavili k njej tudi mi svoj lonček, ali pa bomo zadovoljni, ker smo nekoč spravili v klet svoje zlato jabolko.

Še vedno je vse kljukasto

Ni dovolj, da venomer ponavljamo različne misli in jih teoretično preobračamo, ni dovolj, da se samo v sredstvih javnega obveščanja skoraj vsak dan sliši – to in ono moramo storiti zato, da bomo pomagali koroškimi Slovencem in gradiščanskim Hrvatom, da jih bomo vedno podpirali, da bomo vedno in ob vsaki priliki pripravljeni boriti se za njihov narodnostni obstoj.

Vsak lahko jasno vidi, da to ni dovolj, da niso dovolj opozorila, pa naj bodo še tako resna, da se nekaj premakne v pozitivno smer. Zavedati se moramo, da avstrijska vlada na področju boja za pravice slovenske manjšine na Koroškem v Avstriji doslej ni storila ničesar. Kaj pomaga samo ponavljanje 7. člena, dvojezični napisi, gradnja tega ali onega objekta, ko pa naleti vse skupaj na gluha ušesa. Po drugi strani pa nacionalistični, profašistični elementi vsake toliko časa pripravljajo „veličastna“ udarna zborovanja, v stilu propagatorjev hitlerjevske Nemčije, ki razvzemajo strasti šovinističnih elementov in ko vsakemu zavednemu Slovincu močno udarjajo v ušesa tiste zloglasne besede „Napravite mi to deželo zopet Nemško“. Na najpodlejši način vzbujajo pozornost nase, krepijo zavest „domovini zvestih“ celo tako daleč, da sami sebi minirajo različne objekte, čeprav zadolženi za raziskovanja teh „zločinov“ nikakor ne morejo poiskati najmanjših sledi, ki bi lahko odkrile akterje teh izdajalskih postopkov.

Asimilirati, iztrebiti, popolnoma odtujiti jih od matične domovine, to je cilj fašističnih skrajnežev, ki jim očitno ni dovolj polom in katastrofa, katero so njim in celému svetu prinesle „genialne“ zamisli njihovih idolov iz preteklosti. „Slovenska gimnazija v Celovcu je strup“, to je ena zadnjih parol, ki jo s pridom uporabljajo, kjer se le da. Očitno vidijo pomembno nevarnost v mladi generaciji slovenskih rojakov, ki jim je precej zagodla s svojim odločnim stališčem, da se do kraja bori za uveljavljanje zgodovinskih pravic slovenskega življa na Koroškem. In prav je tako. Toda ali je prav, da pristojni ne ukrenejo ničesar, ko gre za resnično konkretizacijo pravic zamejcev, ko gre za osnovne pravice mladih ljudi, da pridobijo vsaj del izobrazbe v materinem jeziku, ki je bil v zgodovini trn v peti nacističnih zavojevalcev, od katerih jih še mnogo živi in aktivno deluje v boju za uničevanje narodnostne biti Slovencev na avstrijskem Koroškem.

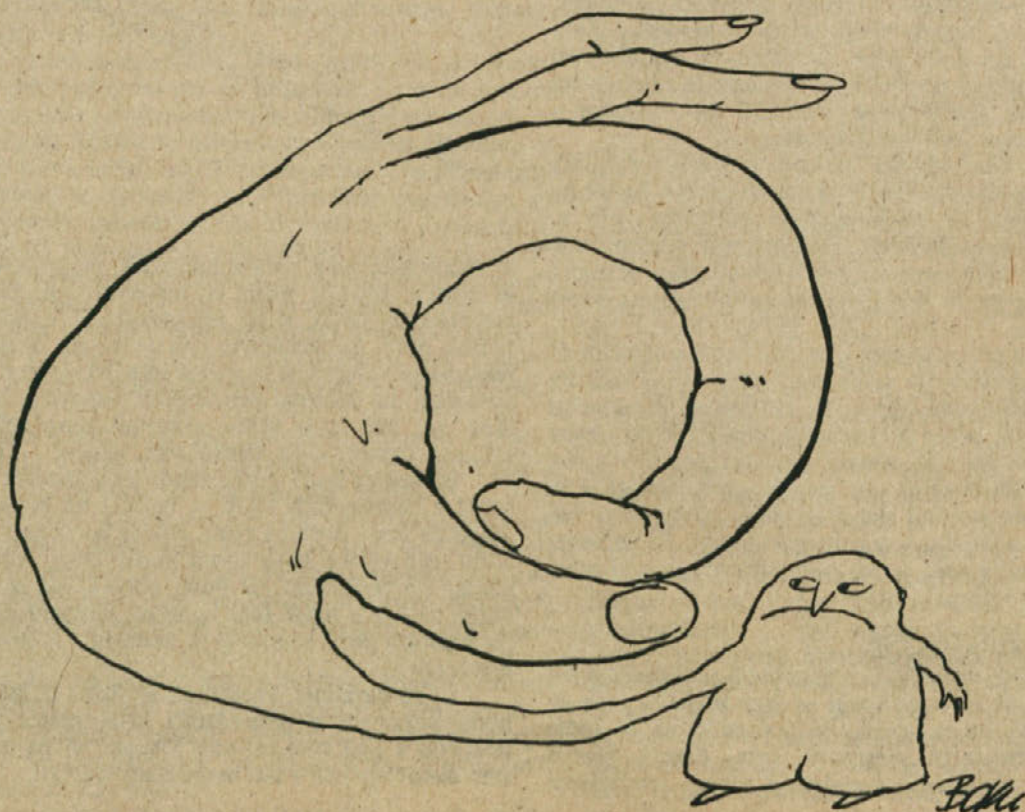
Naj navedem samo primer, ki se redno pojavlja v šolah, kjer obiskujejo predavanja slovenski in avstrijski dijaki. Običajno imajo na šolah zadnji dve uri na razpolago slovenski dijaki, kjer se obravnava vsa problematika v slovenskem jeziku. Tisti, ki ne obiskujejo slovenskega pouka, zapustijo šolo in zunaj jih čaka organiziran prevoz z avtobusom ali kako drugače. Ko čez dve uri slovenski dijaki zapustijo šolsko poslopje, jih zunaj ne počaka avtobus, prepuščeni so lastni iznajdljivosti in iznajdljivosti zavednih staršev, kako bodo prišli domov. Ali ni to diskriminacija slovenske mladine na avstrijskem Koroškem? To je še en lep primer, kako je slovenska manjšina „povsem enakopravna“ ostalemu nemško govorečemu prebivalstvu. Verjetno ni treba biti posebno pameten, da ugotoviš kaj to pomeni, h kateremu cilju vse to vodi, kakšno veliko razumevanje in kako prefinjeno in okusno ima politika tako imenovane nevtralne sosednje države, izdelan odnos do mlade in starejše slovenske generacije v Avstriji.

Naša država je doslej nešteto krat poskušala z lepim, razumnim odnosom opozarjati in vplivati na vlado sosednje republike, opozarjati jih na neizpolnjene obveznosti. Poizkusi z resnimi opozorili, notami, demaršami itd. za enkrat še vedno niso obrodili vsaj majhnega pozitivnega premika v manjšinski politiki sosednje republike Avstrije. Čisto realno je pričakovati, da bo tudi v bodoče ta delikaten odnos povsem statičen ali pa bo še bolj nazadoval. Vsi mladi Jugoslavijske zadržani v novi enotni fronti organiziranih socialističnih sil mlade generacije moramo zahtevati od naše vlade, da stori vse, za rešitev problematike slovenske manjšine v Avstriji. Naši rojaki ne morejo v nedogled trpeti zmerjanj, napadov in drugih fašističnih izbruhov Heimatdiensta, ne morejo se utapljati v svojem ponosu, da so Slovenci, ne morejo se v nedogled vsem nasprotujočim silam postavljati po robu s tisto narodno „on tebe s kamenjem, ti njega s kruhom“.

In še druga žalostna stran.

Te vrstice sem zapisal zato, ker me boli naše hlapčevstvo, hlapčevstvo denarju tujca. Ker me je zbolelo, da je „Večer“, največji slovenski popoldnevnik (kot slišimo po reklamah), 26. nov. 1974, tri dni pred rojstvom naše republike, socialistične samoupravne republike Jugoslavije, objavil tri strani reklam za avstrijski Leibnitz (po naše Lipnica) in njegove trgovine. Napisal sem jo zato, ker sami za denar prodajamo svoj ponos: Napisal sem ga zato, ker lahko po radiu slišimo in beremo v časopisih: Obiščite Radence, dragi turisti, do avstrijske meje je samo kratka razdalja (6 km) in že lahko tam opravite poceni nakupe. Ob nekaj prej navedenih dejstvih mora človek postati sentimentalni in zapisati še to: Ljudje, ki za tujčev denar prodajajo svoj narodni ponos, bodo najhitreje postali tujčeva cokla.

BOJAN KOVAČIČ

ČAS OBRAČUN V ČASU LETA

Novo leto je pač takšno. Delamo obračune in kujemo nove načrte. Nekaterim vplivnim možem v mariborskem visokem šolstvu smo postavili čisto enostavno vprašanje: KAJ POMEMBNEGA SE JE ZGODILO NA VAŠEM PODROČJU DELA V LETU 1974 IN KAJ PRIČAKUJETE OD NOVEGA LETA 1975?

Dr. DUŠAN BOBEK, DEKAN VEKŠ:

V letu 1974 je VEKŠ praznoval 15. obletnico svojega obstoja. V tem letu so bile za šolo pomembne nekatere pridobitve, kot npr. ta, da je šola v mesecu februarju pridobila pravico podeljevanja doktoratov ekonomskih znanosti. S tem je postala popolna visokošolska institucija, zato predstavlja to leto prelomnico v njenem delovanju. Šola je tudi dopolnila oziroma prilagodila svoje učne načrte zahtevam gospodarstva na ta način, da je razvila sistem študija po več različnih smereh in posameznih stopnjah. V tem letu je šola promovirala svoje prve magistre ekonomskih znanosti, kar pomeni tisto, začeto stopnjo izobraževanja kadrov z znanstvenimi nazivi, ki bo v naslednjih letih terjala vse večje povezovanje med magistrskim in doktorskim študijem. Omeniti pa moramo tudi novo zgradbo, s katero je VEKŠ pridobila predvsem potrebne prostore za svoje študente in jim s tem omogočila boljše pogoje študija.

Kot posebno pozornost, ki je bila izražena VEKŠ v preteklem letu, lahko omenimo, da ji je bila poverjena organizacija interfakultetne konference, na kateri so bili obravnavani pereči problemi organizacije in samoupravljanja na fakultetah in visokih šolah. Med problemi, s katerimi se je šola srečavala v preteklem letu, so najvažnejši predvsem tisti, povezani z novo zgradbo in pa z napori, kako čim boljše urediti samoupravljanje na šoli in vanj vključiti tudi študente.

Naše želje za prihodnje leto in pa predvsem za nadaljnje obdobje so v tem, da bi dokončno bil sprejet zakon o visokem šolstvu, ki bo bolj natančno opredelil nekatere probleme na šoli. Že začeti način izobraževanja v okviru posameznih stopenj in smeri bomo morali v naslednjem obdobju predvsem močneje utrditi in povezati med seboj. Želimo si, da bi naši učitelji, predvsem mlajši, dokončali izpopolnjevanje na znanstveni stopnji in se s tem polno vključili v pedagoški proces. Sodelovanje z gospodarstvom je treba utrditi, ker bodo formirane samoupravne interesne skupnosti in bo tako prišel bolj do izraza neposredni vpliv koristnikov naših produktov, to je diplomantov. Seveda se mora poglobiti tudi sodelovanje s študenti, ki morajo biti prisotni pri vseh temeljnih določitvah na šoli. Želimo si tudi manjšo stopnjo inflacije, kajti ta ne prizanaša niti izobraževalnim institucijam, kar smo letos čutili tudi sami.

In končno želimo, da bo v letu 1975 v Mariboru formirana univerza in da bo s tem mariborsko visoko šolstvo stopilo v novo obdobje svojega razvoja.

PROF. ZVONKO CAJNKO, SEKRETAR KOMITEJA KONFERENCE ZKS NA VISOKOŠOLSkih ZAVODIH MARIBOR:

Če poskušam na kratko odgovoriti na vaše vprašanje z vidika pomembnosti dogajanj v družbenem življenju pri nas in še posebej na področju dela in življenja na visokošolskih zavodih v Mariboru, potem moram ugotoviti, da je bilo v letu 1974 toliko pomembnih, važnih in odločilnih dogodkov, da bo to leto zapisano kot pomembna prelomnica v našem družbenem razvoju. Pri tem imam v mislih predvsem dogodke, spodbude, odločitve in rezultate, ki so bistveno vplivali in usmerili nadaljnji tok naše samoupravno-socialistične revolucije. Ta dogajanja so bila izrednega pomena za dejavnost delovnih ljudi na naših zavodih. Prvi uspehi uresničevanja načel nove ustave, ki se izražajo v oblikovanju novih samoupravnih odnosov, odločno pristopanje k razvijanju in poglobljanju marksistično-samoupravne idejnosti, uspešno razvijanje pedagoško-raziskovalne dejavnosti, smelo snovanje novih razvojnih načrtov, in drugi rezultati naših skupnih prizadevanj se kritično prepletajo z

stališči in nalogami-dolgoročnimi, kratkoročnimi— ki sta nam jih nakazal oba kongresa ZK v preteklem letu.

Uveljavljanje novega položaja delovnega človeka, odločujoče vloge delavskega razreda, neposrednega samoupravljanja, organizacije dela in življenja na osnovah združenega dela bo mogoče le ob močni prisotnosti in vplivu organiziranih socialističnih sil z ZK na čelu, ob okrepljenem razvijanju samoupravno-socialistične miselnosti, v stalnem soočanju in boju z različnimi zastarelimi, idejno tujimi vplivi, težnjami in pojavi. V okviru takšnih dolgotrajnejših nalog bo imela organizacija ZK na mariborskih visokošolskih zavodih, komunisti in vse druge organizirane sile vrsto odgovornih konkretnih nalog. V zvezi komunistov se bomo morali organizirati v bolj vplivno in učinkovito organizacijo, sposobno idejnopolitične analize in odločilnih idejnopolitičnih pobud ter učinkovitejše konkretizacije ustavnih načel, stališč in sklepov obeh kongresov ZK. Nadalje bomo razvijali in poglobljali marksistično-samoupravno idejnost v študijskih programih ter drugih oblikah idejnopolitičnega izobraževanja, razvijali sodobne metode pedagoškega in raziskovalnega dela, razvijali permanentno izobraževanje, racionalni in učinkovit študij. Čakajo nas naloge pri nadaljnjem razvijanju samoupravnih odnosov, uresničevanju koncepta sodobno organizirane samoupravne univerze in samopuravnem povezovanju z drugimi področji združenega dela. Za tako pomembne naloge je časovno obdobje enega leta sicer kratko, pa vendar dovolj dolgo, da se ob zavestni opredelitvi in zavzetosti vseh organiziranih sil na mariborskih visokošolskih zavodih dajo doseči bistveni premiki oziroma uspehi.

Dr. LJUBOMIR ČREPINŠEK, DIREKTOR VTŠ:

S šolskim letom 1973/74 je bila šola z zakonom preimenovana v visoko tehniško šolo, ki daje višjo in visoko izobrazbo na vseh oddelkih. Ker je z uvedbo in z izvajanjem pouka na drugi stopnji strojništva šola izpolnila le del zakonskega določila, je bil izdelan razvojni načrt šole, po katerem bodo tudi ostali oddelki uvedli pouk na drugi stopnji. Ta razvojni načrt so potrdili: pedagoški svet in svet šole ter pedagoški svet združenja visokošolskih zavodov v Mariboru. S tem je že sprožen postopek, ki bo ob sodelovanju gospodarstva in širše družbene skupnosti dajal podporo in tudi vplival na smiselnost in vsebino tako načrtovanega visokošolskega študija.

S tem pa so postavljene tako pedagoškim delavcem kot tudi študentom šole nove naloge, kot npr. povečati obseg in realizacijo raziskovalnega dela, še neposredneje vključevati študente v pedagoško-raziskovalni proces, omogočati pretok kadrov in povezavo z industrijo ipd. V nadaljnjem bi omenil nekaj uspehov, ki jih je dosegla šola na takih področjih v letu 1974.

Pedagoškim delavcem je sklad Borisa Kidriča odobril 24 raziskovalnih nalog, kar je dvakrat več kot prejšnja leta. Odobren je tudi računalniški projekt „SASP“. Šola je prvič zaposlila večje število demonstratorjev, in sicer kar 20 študentov. Zaposlila je tudi večje število stažistov, programerjev in sistemskih svetovalcev. Lahko rečemo, da se s tem že kažejo prvi obrisi bodočega vključevanja študentov v pedagoško-raziskovalnem procesu šole.

Šola se je vključila v slovenski raziskovalni projekt „NC tehnologija“.

Ob finančni pomoči šestih tovarn in kreditih s strani sklada Borisa Kidriča in bank, je nabavila „NC stroj“ z vrednostjo 2,5 milijona din, s katerim bo opravljala raziskave, pomembne za mariborsko kot tudi za ostalo slovensko industrijo. Končno bi omenil, da naraste vpis študentov vsako leto za okoli 10 % in da še močneje narašča število diplomantov. Letos je šola podelila 332 diplom, lani 304, vsa prejšnja leta pa le okoli 200 letno. Delno je temu vzrok tudi večja uspešnost izrednega študija, kjer je šola podelila letos 103 in lani 111 diplom, medtem ko je bilo poprej le 40 do 50 diplomantov letno.

»Nova kultura« - Študentska kultura zarodek mariborskih študentov

Ko bodo v bližnji bodočnosti naši objektivni znanstveniki s svojimi še objektivnejšimi metodami poizkušali analizirati, kaj se pravzaprav dogaja v kuhinji današnje kulture, bodo mnogi od njih postali filozofski duhovi.

Da, prav to. Nekateri tipografski duhovi se imajo na papirju za VELIKANE. Zanje so kultura: avto, vikend in podobni standardni pripomočki. Sicer pa vsaka sprememba najprej neprijetno zaudarja. Prelomnica, na kateri je gorela „neusmerjena“ študentska kultura, je pokazala danes stanoviten tolerantan duh. Mladi ne morejo z nasiljem poveličevati „prave kulture“. V imenu zgodovine in duha ideologije ter morale so mladi vedno imeli cilje, s katerimi so opravičevali sredstva.

Danes se ta omenjena mladina redno konzumira v majhne kulturne animatorje. To je rezultat nerazumevanja tiste kulture, ki jo imenujemo „elitno“ (njo pa zastopajo tradicionalni umetnostni cehi) in tisto, ki jo imenujemo masovno. Kreativno delo masovne kulture, pod vplivom elite, se je moralo konzumirati, s tem pa duhovna zavest animatorjev ni bila in ne bo opozicija pravi kulturi, torej tisti, ki jo vsi želimo. To pravo kulturo lahko branimo samo na kulturni način. Kako?

Odgovor: „Edinstvene sile dajo edinstvene rezultate. Sprva umetnik išče umetnika, ki sledi duhovnemu konceptu na višku ustvarjanja.

Za nekoga je kultura proizvod kozmetike maskiranja, slama za živino, toaletni papir za elito ali brezkoristna raketa z žarometom. Mogoče pa pomeni nekemu, ki živi in dela na kakršnem koli njenem področju nekaj več.

Picasso je izjavil:

„... vsi vemo, da umetnost ni resnica, umetnost je laž, ki nas sili da spoznamo resnico ...“

Najbrž se boste vprašali, zakaj nova kulturna akcija danes? Diferenca med našimi cilji in resničnostjo je velika. Lahko je menjavati cilje, toda veliko težje je menjavati obstoječe stanje in barvitost pristopa h kulturi in agresivnosti nasprotij. Naši cilji so, da s svojo organiziranostjo in metodo dela, s temi finimi duhovi „Nove kulture“, ki jo izigravajo in razumevajo glasbene note, razložimo življenje in umetnost.

To bo koticček, dogovor nove in starejše generacije, da stopijo na trn v nogi nadležnikov, frazerjev in politikantov, saj cilji zaustavljajo ljudi kot kritiko stanja, in ko jo prebudijo za akcijo, dosežejo novo stanje. Če se izgubijo mladi animatorji, a mi smo bili slepi, je to skrajna prevara.

V današnjem tempu življenja postajamo resignirani in skrajno pasivni in ne ustvarjamo v celoti tega, kar bi morali s skupnimi silami. Ali so nam za to potrebni novi motivi in stimulacija? Socialistični razvoj samoupravne družbe ni mogoč brez kulture, s čimer se strinja tudi nova ustava, še več: „Znanost, izobraževanje in kultura so bistveni dejavniki razvoja socialistične družbe, večje produktivnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja osebnosti, humaniziranja socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe, zato socialistična skupnost zagotavlja svobodo ustvarjanja in ustvarja možnosti za razvoj in napredek izobraževanja ter znanstvenega, kulturnega in umetniškega ustvarjanja, da bi se kar najuspešneje razvijale sposobnosti delovnih ljudi, socialistični družbeni odnosi in svobodna humana osebnost.“ (Drugi odstavek temeljnih načel v uvodnem delu ustave SFRJ iz leta 1974).

Zaradi tega se je v Mariboru z velikim entuziazmom uspela formirati nova akcija študentov, ki pa ni hevreka, temveč večletni napor mladih kulturnikov, da se kreativni nivo naši družbi makro prosperira.

Problema študentske kulture se je mogoče lotiti z dveh vidikov: prvič, kakšni so njena vsebina, pomen, namen in poslanstvo in drugič, v kolikšni meri je študentska kultura sploh uresničena. Na začetek se lahko prikrade preprosta aluzija, da so študentje gotovo svojevrstni omikanci, če so se toliko in toliko let vključevali v učno vzgojni proces in jih je slednji nekako vsrkal vase, jim dal pečat svojih hotenj in smislov. To so vplivi, ki so učinkovali, ni pa nujno, da so bili mladostniki zmeraj dejavniki in samooblikovalci, marveč so bili nemalokrat objekt manipuliranja, ki ga v tem primeru ne gre razumeti pejorativno, marveč tako, da so se vse preveč prepuščali in pasivno sprejemali, ne da bi se zamislili nad svojim mestom v svetu. V študentskem obdobju je čedalje manj vzgoje in več izobraževanja, je usposobitev za delo, za proizvajanje in samostojno ustvarjalnost.

Človekovo bistvo je notranje razčlenjeno in hkrati enovito. Zanemarjanje tistih udejstvovanj, ki jim tehnokratki nemalokrat pravijo nepotrebni privesek pragmatističnih prizadevanj, nujno vodi v enostranost, ozkost in celo okostenelost. Človeške miselne zmožnosti izumljajo čedalje bolj zapletene stroje, preprosti medčloveški odnosi pa se rušijo, zožijo se v menjavo produktov in banalno besedičenje. Kultura ni samo poslušno sprejemanje koncerta klasične glasbe ali zehanje ob gledališki predstavi, kultura je stopnja določene človeške ustvarjalne zrelosti, humanizacije, osmišljanja družbenih odnosov in človekove sposobnosti vrednotenja. Ni abstrakcija, ki bi bila zunaj človeka in neodvisna od njegovih hotenj, marveč je zavestno poseganje v naš vsakdan. Če torej govorimo o njeni vsebini, pomenu, namenu in poslanstvu, se vse te oznake lahko mešajo, zamenjujejo svoja mesta, postajajo rezultat že uresničenega ali samo predpostavke. Naj bi bilo tako lahko preskoči v tako tudi je, morali bi se postaviti kot – to smo že uresničili, poslanstvo se udejanja v kreativnem aktu. Gre za nujno povezanost teorije in prakse, normativnega in realiziranega, za vnaprejšnje zamišljanje različnih možnosti. Nobene absolutnosti ni, marveč je odprtost v dobrem pomenu besede.

Drugi moment sta zavestnost in spontanost študentske kulture. V zamisli so zmeraj elementi nečesa, kar bi se naj uresničilo. Četudi je rezultat včasih nekoliko okrnjen, je vendar opaziti vsaj zasnove izhodiščnih prizadevanj. Spontanost, ki se lahko pojavlja v obliki gorečnosti in zagnanosti, pa lahko vodi v družbeno nesprejemljive enostranosti. To ne pomeni, da se za anarhizmom ne skrivajo čisto določeni nameni, vendar pa so prav tisti izidi, ki so posledica nedomišljenega hotenja (ker sem mlad, bi pač moral spreminjati svet), za družbene norme neadekvatni. Pri družbenih normah je v večini primerov odločilna množičnost. Takšni, že skoraj psihologistični in moralizatorski pomisleki, bi navsezadnje še privedli do generacijskega prepada, kar pa ni namen tega izvajanja, ki vendarle ne bi smelo biti enosmerno.

Le kako bi mogli prezreti človeški faktor ali z drugimi besedami, zakaj bi prezrli različnost človeških interesov, pri kateri ne kličemo na pomoč vsemogočnega demiurga, ki je ene določil za poznavalce brezhibnega delovanja strojev, druge pa za na videz vzvišeno umetnost. Različne sposobnosti in interesi določajo človekovo dejavnost. Ali je treba torej genialnega in zgoj v fiziko zazrtega znanstvenika ali bodočega znanstvenika prisiliti, da bo doumel lepoto pesniškega sporočila? Ali je mogoče sposobnega in uspešnega ekonomista primorati, da bo hodil na slikarske razstave? Ljudje smo različni in v tako ozko pojmovani kulturi, ki bi jo reducirali samo na sprejemanje estetskih vrednot, ni mogoče najti skupnega imenovalca. Takšen ekonomist bo lahko dober samoupravljalec, diskutant, načrtovalec družbenih sprememb, pobudnik za finančno podporo kulturnim dejavnikom, nezavedajoči se etik, ne bo pa elegantno oblečen premierski kulturnik. V teh primerih je pretiravanje povsem načrtno. Šlo bo torej za okrnjeno in delno kulturo, kajti prisila k nečemu, kar se ne dotika človekove zavestne naravnosti, nikakor ne bi bila smiselna.

Na začetku nakazani drugi vidik – namreč vprašanje, v kolikšni meri je študentska kultura tudi uresničena (na mariborskem območju), pa zahteva kot odgovor podrobnejše poročilo neposrednih akterjev.

Neposredni proizvajalec o študentski kulturi

Kljub temu, da del življenja prebijem ob delu v OZD „PRIMAT“, nisem hotel izpustiti priložnosti, da ne bi, četudi površno, pribil tega, kar mora v času študija študent, kot subjekt prispevati na sodobno sceno kulture. V kolikor je ta članek obrnjen k tekočim zadevam študentske kulture, moram priznati, da je to storjeno namerno, zaradi diskusije, ki jo je urednik kulturne rubrike Katedra, Mitja Žitnik, objavil v letošnji 1. številki Katedre: „Vrela kaša, okrog pa mi sami“.

Kje smo s študentsko kulturo? No, na to ne morem dati enostranskega odgovora. Študentje gredo skozi različna obdobja in se spuščajo v različne skrajnosti, tudi takšne, ki bi se jih lahko izognili. Sicer pa si v oceni stanja, možnosti in perspektiv kulturnega delovanja študentov tudi nasprotujejo. Zato naj kulturni ustvarjalci študentske skupnosti storijo vse, kar poudarja njihovo enotnost, naj do maksimuma razvijejo svojo tvornost ter se takšni še posvetijo iskanju talentov iz študentskih globin. Tako bo kulturna ustvarjalnost postala vse pomembnejša sooblikovalka študenta, njegov umetniški izraz pa način njegove eksistence.

Priznati seveda moram, da so študentski kulturni predstavniki na tem že delali, oziroma še delajo, velik korak naprej pa je storjen, ko so se povezovali z delovnimi in kmečkimi množicami. Enkratno pozornost pa je treba posvetiti vaši želji, da bi se le-te množice, s svojimi kulturnimi ustvarjalci še tesneje povezale z vami in tako skupaj iskali načine vodenja kulturne politike.

S tem sem napravil le grob oris, iz katerega je razvidno, da je diskusija o obstoju študentske kulture odveč, pač pa bi se dalo pogovarjati na kakšnem nivoju le-ta JE.

Sam menim, da nima samo pomembnega mesta v mariborskem okviru, ampak lahko s svojo ustvarjalnostjo mnogo doprinese k resnični nacionalni in ljudski kulturi. Drži pa tudi, da študent ne bi bil to, kar je, v kolikor ne bi iskal vrzeli v stvareh, pa naj so te še tako polne.

Darko Grabušnik

V Mariboru, 3. 12. 1974

Marš marksistične literature

Na pohodu je marksistična literatura. Vsaj govori se tako. Da pa ne bi mlatili prazne slame, smo prosili za razgovor direktorja založbe Obzorja, tov. Draga Simončiča.

Vprašanje: Pred kratkim sta bili dve veliki razstavi knjig v Frankfurtu in Beogradu. Zanima nas, v kakšnem razmerju je prisotna marksistična literatura pri nas in v svetu?

Odgovor: Odstotnega deleža te literature seveda ni mogoče določiti. Konec koncev taka količinska definicija niti ni pomembna. Kar velja, je ugotovitev, da je marksizem, njegova filozofija in družbena skušnja zmagovito prisoten tudi v literaturi, pa umljivo tudi na mednarodnih knjižnih sejmih v Frankfurtu in Beogradu. (Približen pogled v razsežnosti letošnjega 25. mednarodnega knjižnega sejma v Frankfurtu daje podatek, da je na sejmu 3.952 založb iz 52 držav razstavilo okoli 250.000 knjižnih naslovov. Beograjski sejem je ustrezno manjši, približno 100.000 knjižnih naslovov).

Marksizem prevladuje, kot stalna prvina se širi v neštevilnih nacionalnih knjižnih proizvodnjah. V založništvu socialističnih

dežel tudi vizualno, količinsko prevladuje, pa tudi sistematika izdajanja te literature je očitna. V kapitalističnih deželah pa po pravilu obstajajo marksistično – levičarske založbe, ki zalagajo marksistično literaturo, posebno presenetljivo je veliko število marksistične literature zahodnonemških založb. Ni pa mogoče omejiti kroga te literature le na marksistično naravne založbe. Tudi meščanske založbe se tako ali drugače ukvarjajo z „marksističnim fenomenom“, kajpada iz drugih nazorskih teoretskih stališč. Literatura, ki jo omenjamo, je vidna marksistična literatura, mogoče jo je opaziti po vnanji podobi. Zunaj dvoma pa je, da se marksizem vleče kot stalna sestavina sodobnega časa tudi v številnih drugih delih, znanstvenih, leposlovnih itd.

Letošnji beograjski sejem pa nedvomno zrcali pravo renesanso marksistične literature pri nas. Kar preseneča je imenitna sistematika o izdajanju marksistične literature pri mnogih jugoslovanskih založbah.

Vprašanje: Vse bolj je iskana marksistična literatura. Kaj so založbe, posebej založba Obzorja, storile pri širjenju te literature?

Odgovor: Založba Obzorja je letos radikalno razširila svojo programsko sestavo še na družboslovno literaturo z edicijami: marksistično, ekonomsko, poslovno in organizacijsko; sociološko – politološko. Med temi je marksistična knjižnica še posebej namenjena temeljnemu marksističnemu izobraževanju in bo rabila kot učbenik in priročnik slušateljem politične šole CK ZKS, slušateljem srednjega izobraževalnega sistema in visokošolskega sistema, pa članom družbenopolitičnih organizacij itd. Izdajatelj te knjižnice je politična šola CK ZKS, založnik pa založba Obzorja. Takšna založniška in izdajateljska os naj bi bila jamstvo za kakovost knjižnice. V programu za 1975 leto so tudi tale dela: dr. J. Pleterski in B. Božič: Politična in socialna zgodovina Jugoslavije, dr. J. Škorjanec: Ekonomika SFRJ, Boris Zihrl: Marksistična obča sociologija, dr. B. Majer: Delavski razred in kultura, in druga. EPOK (Ekonomska poslovna organizacijska knjižnica) bo tudi neizogibno vsebovala marksistično ekonomsko literaturo. Knjige izdajajo ljubljanska ekonomska fakulteta, mariborska visoka ekonomska šola in kranjska visoka šola za organizacijo dela, zalaga jo pa založba Obzorja z delnim sodelovanjem založbe Moderna organizacija kranjske visoke šole. Založba Obzorja ta hip močno prednjači s temi programi v slovenskem prostoru.

Vprašanje: Toda učbeniki so vse dražji in si jih kupec (predvsem študent) težko privoščiti. Zakaj ni te vrste literatura cenejša? (Cena, naklada)

Odgovor: Naša založba, pa tudi druge, niso storile na tem področju nič kaj prida. Tudi nimajo v zdajšnjem finančnem sistemu nobenih možnosti, da bi regulirale cene do take mere, da bi bila knjiga cenena in da bi jo porabnik – študent lahko kupil, ne da bi močno obremenjevala njegov proračun. Knjiga se draži zaradi inflacijskih učinkov in še posebno zaradi svetovne papirne krize, ki vrtoglavo zvišuje ceno papirja. Če k temu prištejemo še sorazmerno majhne knjižne naklade na Slovenskem, je podoba zagatnega položaja knjige pri nas sklenjena.

Potrebna je torej ne le individualna akcija založbe, marveč je treba sistemsko predužgati stvari, če hočemo ceneno marksistično knjigo. In to se je po našem mnenju že začelo. Marksistični center pri CK ZKS je skladno s sklepi lanskega novembrskega posveta o marksistični literaturi izdelal osnutek novega systemskega statusa marksistične knjige na Slovenskem. Poglavitni cilj predloženega osnutka je zanesljivo v tem, da bi teklo izdajanje marksistične literature dolgoročno načrtno, da bi knjigo s finančnimi injekcijami pocenili tako, da bi bila dostopna. To je tudi prvi pogoj, da bi ta literatura opravila svojo funkcijo. Seveda se s temi bistvenimi ukrepi prizadevanje za marksistično knjigo ne bi nehalo. Tu se odpirajo nove možnosti, seveda če bodo vsi dejavniki – založbe, vzgojno izobraževalni znanstveni sistem, družbeno politične organizacije – samoupravno sodelovali pri uresničevanju jasno zarisanih skupnih ciljev.

Toda že to je sila pomembno, da smo se dokopali do teh spoznanj in prišli do točke, ko bi naj začeli odločno delovati.

S tov. Dragom Simončičem sta se pogovarjala Miran Holc in Darko Juvančič.

Smo pred novim odkritjem?

Katedrin posluškoskop

V našem uredništvu se je oglašil Stanislav Pucelj iz Beograda (po rodu Mariborčan) in nam razkril, da je rešil 2000 let stare antične trigonometrijske probleme. Pravi, da vsepovsod, kjer hoče razložiti in dokazati svoje rešitve, naleti na nerazumevanje in posmeh, tako strokovnih organov kot tudi posameznih matematikov, ki trdijo, da je že zdavnaj dokazano, da se ti problemi ne dajo rešiti, kar trdi tudi matematična literatura.

Prosil nas je, naj mu vsaj mi, študentje, omogočimo predavanje in nanj povabimo matematike in študente, ki se zanimajo za trigonometrične probleme, da bi jim pokazal rešitve svojih problemov.

Teh rešitev naše uredništvo noče ocenjevati in komentirati, ker se ne čuti dovolj sposobno za to. Smo pa mnenja, da je treba tov. Pucelju omogočiti, da pove in prikaže svoje rešitve, ki so njegovo življensko delo, za katerega je porabil skoraj 60 let.

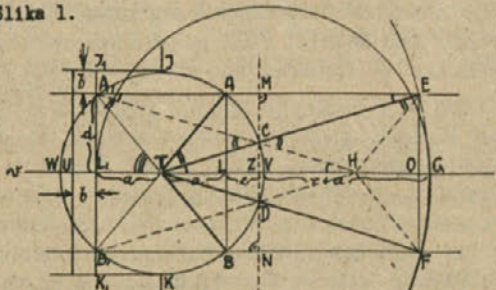
Za vse tiste, ki že vnaprej ne vračajo novih dognanj, ki so dovzetni za novosti in se ne oklepajo starih znanj in tradicij kot svetih resnic, objavljamo v tej številki ključno rešitev z razlago – trisekcija pomožnega kota.

Da pa ne bi ostalo samo pri zapisu, vas vabimo na predavanje tov. Pucelja, ki bo v četrtek, 9. 1. 1975 na novem VEKS, ob 18. uri. Obrazložil bo naslednje probleme: trisekcija pomožnega kota, konstrukcija pravilnega sedmerokotnika, kvadratura kroga in pa duplicatio cubi.

Pucelj Stanislav:

TRISEKCIJA KOTA - ELEMENTARNO.

Slika 1.

KONSTRUKCIJA: okoli točke T premice v opisan je krog T ($r=1$). Točki preseka s v sta V in W . Dani kot je simetrično vpisan okoli v z temenom v T . Preseka krakov z krogom sta A in B . Kraka sta podaljšana čez T tako: AT do B_1 , BT do A_1 . Skozi A in B in tudi skozi vrhova J in K kroga, vpisati paralele s v . Spoja AB in obojestransko podaljšane A_1B_1 do J in K - paralele s stikom v J_1 in K_1 , delita polmer dvakrat na po dva dela in sicer TV v a in c , J_1L_1 ($=L_1K_1$) na d in b . Od V na desno odmeriti $r+a$ do točke G in od T na levo $a+b$ do točke U . Z UG kot polmerom in okoli U se opiše krog (lok), ki seka $A=$ in $B=$ paralelo v E in F . Spoja ET in FT delita dani kot na tri enake dele.

Za dokaz vpisati še A_1C in B_1D podaljšane do v , do točke H , ter HE in HF in simetralo MM pravokotnika A_1EPB_1 , ki ponovni seka krog v C in D . Kot ETH se imenuje α (alfa).

DOKAZ: $\triangle A_1MC \cong \triangle EMC$ (SSK); $\angle E = \alpha$ (transv. stav), tudi $\angle A_1 = \alpha$ (podudarnost kotov). A_1H in ET imata isti nagib, zato tudi $\angle H \wedge TCH$ enak α . Zunanji kot $C \wedge TCH = 2\alpha$, kolikor ima $\angle A_1$ v $\triangle TCA_1$. Zunanji $\angle T \wedge A_1BT = 3\alpha$. $\angle A_1TW$ je simetrična slika danega polkota ATV , zato $\angle ATC = 2\alpha$. Po konstrukciji je dani kot razpolovljen, zato $\angle DTB = 2\alpha$ in $\angle VTD = \alpha$. Zbir kotov $CTV + VTD = 2\alpha$, zato $\angle ATC = \angle CTD = \angle DTB$ ali pa $2\alpha = 2\alpha = 2\alpha$ ali pa $1 = 1 = 1$, kar dokazuje pravilnost konstrukcije in prednje trditve.

NOVOLETNA PRISLUŠKOVANJA

KAJ SO REKLI PRED NOVIM LETOM

Študent

Preveč izpitov, premalo časa za študiranje, ker moram pisati „švingelcegelce“. V prihodnje malo več resnosti profesorjev.

Direktor:

Borili se bomo za višje dohodke. Hudiča, zadnjič si je žena zmisliła, da potrebuje nov plašč. Madona, tajnici Marici pa že toliko časa obljubljam potovanje na Havaje.

Novinar:

Veš kaj dragi moj niti „a“ ne morem reči. Zato, ker sem „zmatran“, ker vprašujem noč in dan tako kot ti zdaj mene.

Umetnik:

Če bi sprostil ravne črte bi bile bolj sproščene. Če Anica zadnjič ne bi imela menstruacije bi bil akt danes že gotov.

Pijanec:

Dokler ne bodo „zaflikali“ tistih lukenj na Koroški, tja ne grem več. Pa te kante za smeti so prevelike. Človek sploh ne more več iz bufeja.

Gospodarstvenik:

Ah, pa ta inflacija, ko bi že enkrat prišla k pameti.

Urednik:

Trudim se in trudim, da bi mi že enkrat zaplenili časopis, pa ga nihče ne prebira pozorno, razen periskopa.

Kmet:

Najbulj važno je, da mamo debeli krompir. Če pa mate kaj cajtnj na Katedri, pa kuj prineseš, bo jih Mica mela za podkurit. Samo tiste nage babe vun spustite.

Brucka:

Hej, tisti štos o asperinu med nogami je pa dober.

IZ SANJSKE KNJIGE – NAJVEČJEGA SLOVENSKEGA ŠTUDENTSKEGA LISTA KATEDRE – NAJNOVEJŠI RECEPTI ZA PRIHODNJE GENERACIJE!

Kako izkoreniniti preveliko neaktivnost ljudi?

Razsekati, očistiti in dati v „pajco“, zadosti divjega korenja, zelene, peteršilja, česna, čebule in vsaj 1 kg ostrega popra, vsa nemogoča skripta, vse zastarele šole, vse prastare načine študija in vse tisto, kar ovira aktivnost, ob tem pa še vsaj 20 PRAVIH študentov, na katerih sloni ta katastrof neaktivnosti; po dveh ali treh letih pajce zmes dobro „zmiksati“ – vsaj pol leta – in nato vse skupaj dobro prekuhati – vsaj eno leto.

Ko bo masa še na stopnji vrelišča, ji dodamo moko, da se malo zgosti, vse najnovjše statute študentskih organizacij in ostalih sličnih organizacij ter pripravimo dobre modele po najnovjšem statutu in kalupe, jih ovlažimo z vodo in malce pogrejemo, da ne bodo takoj popokali, ko bomo vanje zlili novo, zgoščeno in aktivno maso.

MASO PUSTITE V KALUPIH DO TRAJNE TRDNOSTI!

KDOR MOLČI, DESETIM ODGOVORI?

V prejšnji številki smo javno povprašali skupščino občine Maribor, kaj se dogaja z njenimi štipendijami in solidarnostjo. Do zaključka redakcije odgovora nismo prejeli.

Odgovorni urednik Katedre je na IX. kongresu ZSMJ govoril o obveščanju v visokem šolstvu. Ko je prebral svoj referat, je v pavzi stopil k njemu Predrag Šipka iz Zagreba, ki je govoril o podobni problematiki in mu stisnil roko rekoč:

„Čestitam. Bio si najboljši na kongresu. Usudio si se šest puta reči riječ student,a ja samo jednom.“

Stari bajti Bubula in Sajkl želita vsem bralcem Katedre in brucem srečno Novo leto.

Pismo za Katedrino rubriko: ZAUPNO

KAKORKOLI SE OBRNERŠ, R... JE ZMERAJ ZADAJ ALI – Z
ZADNJE STRANI SPOZNAŠ PRIJATELJA! (PO MAO CE
TUNGOVI MODROSTI)

Zadnje čase smo mariborski študentje, za ljubljanske nimamo popolnih podatkov, doživeli marsikatero kurz-katarzo in nerven-zlome, da se izražam, kot se to v glavnem mestu Avstrije spodobi – predvsem v vohenendu. Takrat študentske želodčne pajčevine naslajajo svojo hrabrost ob preklinjanju iberhoznov, ki praznijo naše štacune. Ali, devica je devica, čim bolj jo bomo vlekli k nam, tem manj bo treba mesarom in podobnim ober-menšom dokazovati od kod so pridelali toliko teh žlahtnih sort denarja. Pa saj ne bo dolgo trajalo, vas lahko pomirim, jutri zjutraj boste tako vzeli premalo denarja za tisto specialiteto, ki se bo čez noč podražila.

Katarzis, popolno očiščenje, smo mariborski študentosi (po vzgledu znanega naziva – komandos) doživeli večkrat. Šolsko leto (ali študijozno) smo pričeli brez prebite pare, ker se baje neka kolesca niso pravi čas vtirila. Tako je obilje štipendije potrebnih študentov moralo opustiti visokošolsko središče ob bistri Dravi, „ker vsakemu moramo omogočiti šolanje“. In ostalo je nekaj tistih, ki so se prebili skozi partizansko dolge mesece s praznimi želodci in brez strehe. Tu se je ponovno pokazala zgodovinsko pogojena kolegialnost rodoljubov, da so prešvercali brezdomce mimo skrbnih oči nadzornikov študentskih domov, in da so prihranili taisti rodoljubi kakšno skorjico kruha od svojega kosila. Dosti takšnih ubogih par je ostalo v Mariboru. Medtem pa se je v kotlju štipendijske politike le malo premaknilo: občina je dobila nekaj denarja in izplačala nekakšne štipendije. Koliko lačnih brezdomcev je ni dobilo, statistika še ni ugotovila, ko bo, bomo objavili. Mnogo takšnih, ki niso najbolj upravičeni do štipendije, pa je le-to dobilo. Hvala občini, da jo je sploh kdo dobil.

Verjetno so leva vrata zavoda za zaposlovanje prvič zabeležila rekordno odpiranje svojih tečajev, ko so se trume valile po štipendije. So pa tudi prvič izpopolnila svoj slovar sočnic našega jezika, ko so trume s težavo odnesle „gomile“ denarja iz poslopja. Obljuba je ostala, da bodo z dedkom Mrazom zvišali štipendije. Če bo to res, potem se poraja kratka ideja o teh minimalnih štipendijah: tako velike so zaradi izplačevanja nazaj.

Pa vse to še ni tako hudo. V pogodbi stoji tudi člen, da se bodo štipendije dvigale tudi ekvivalentno z življenjskim stroškom.

P
O
T
R
E
S

(Pa ne na Kozjanskem, ker bi takrat solidarnostne akcije vsaj delno zakrpale vrzeli.)

Cene prehranbenim artiklom so se zvišale čez noč – k sreči TV še niso pustili zvišati naročnine, ker luksuz je nekaj drugega, kot hrana, le pri njej se lahko kaj profitira. In ta povišica življenjskih stroškov je izzvala novo idejo: hura, študentom se morajo zvišati štipendije. Upajmo le, da se ponovno ne bo moralo čakati na podpis kakšnih dogovorov.

LAČEN LAKOTNIK

Ps: Draga Katedra, lahko dobim odgovor, kako se naj ob tem študent še sploh znajde.

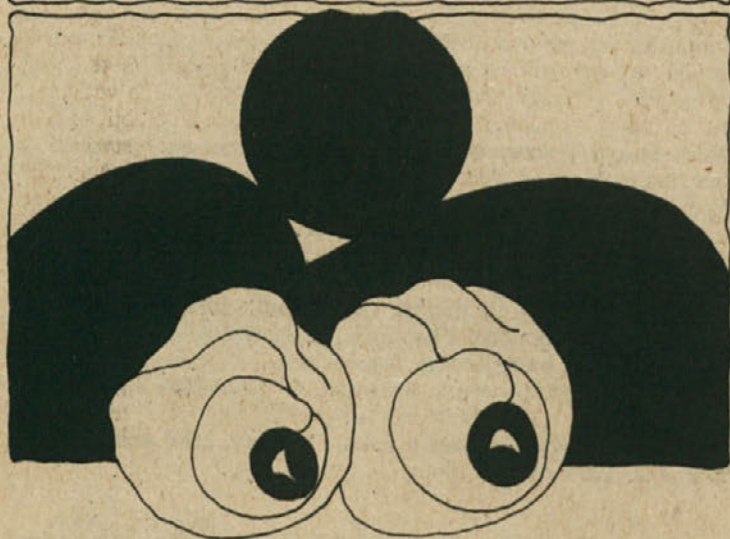
Ker se Katedraši ne čutimo dovolj sposobni, da ti odgovorimo na vprašanja, ki jih zastavljaš v svojem pismu, smo zaprosili za pomoč priznanega družbenopolitičnega delavca Toneta Politikanta, ki se je z veseljem odzval naši prošnji in nam poslal izčrpen odgovor, ki ga v celoti objavljamo.

„Bivanjska kompleksnost subjekta ne rezultira morebiti, in zgolj, samo iz neke fiktivne kvazimetamorfoze negacije nihilizma, marveč se intuitivno uresničuje v metodološko pogojenih, nedefiniranih, transcendentalnih fluidih, ki iz subjekta samega izhajajo in se vanj tudi vračajo.

Izhajajoč iz realizacij stališč resolucije 23. konference in 48. seje predsedstva, kakor tudi XII. in XIV. kongresa, bi funkcionalizacija konceptualne aplikacije idejno teoretične platforme, v smislu deetatizacije našega ekonomskega sistema in funkcionalnih relacij kot neobhodnega imperativa integracijskih procesov, ki bi lahko bili rezultat sublimacije socialne diferenciacije in kvalitativne regresivne konstrukcije. Vendar kljub temu mislim, da bi to vsekakor držalo, če upoštevamo dejstvo, da je depersonalizacija kategoričen imperativ psevdooanahronizma, kar pa trenutno še ni relevantno kvalitativno okvantificirano.“

PERISKOP

ŠTIRI RACE NA EN MAH

Dne 21. 11. 1974 je Večer, največji slovenski popoldnevnik, objavil v svoji rubriki LJUDJE ... vešč z naslovom Kdo na kongresu ZSMJ. Med drugim piše: ... „Predstavniki študentov so: Štefan Flisar z VPŠ, Milan Kerkez, visokošolska konferenca ZSMS, Mik Rebernik z VEKŠ in Bojan Kavčič z VPŠ (vsi iz Maribora).“

Ne boste verjeli, toda podpisani – jš – je v enem stavku napravil kar štiri napake in sicer:

1. ne predstavniki študentov pač pa delegati ZSMS, izbrani na IX. kongresu ZSMS,
2. ne Milan Kerkez, visokošolska konferenca ZSMS, temveč Milan Kerkez z VTŠ,
3. ne Bojan Kavčič ampak Bojan Kovačič,
4. ne „vsi iz Maribora“ pač pa Štefan Flisar iz Murske Sote in Mik Rebernik iz Slovenj Gradca.

Dragi in velespoštovani –jš–! Če še vedno velja tisti prastari pregovor „Kar se Janezek nauči, Janezek zna“, potem se točnega poročanja prav gotovo niste naučili.

KUD „Študent“ je v letošnji sezoni že resno začel z delom. Redne vaje potekajo v vseh sekcijah: dramski, folklorni, plesni, pevskem zboru in plesnem orkestru.

Prvi uspehi se že kažejo, saj bo v kratkem pričela z delom plesna šola, folklorna skupina je bila 12. dec. na gostovanju v Beogradu. Folkloristi so nastopali na jubilejni prireditvi ob 20-letnici Kulturno umetniškega društva Žikica Jovanović-Španac.

Na vratih študentskih domov se je pojavilo važno obvestilo, ki pravi (citiramo):

„Začenši s 1. dec. 1974 bomo uvedli nov sistem pri prodaji blokov za kosila in večerje.“

Bloki bodo datumsko vezani in sicer bo za vsak mesec posebna barva, uporabljali pa jih boste lahko samo ob za to določenih dnevih. Kdor bo želel kosilo oziroma večerjo odjaviti, bo to moral storiti najmanj en dan prej. V tem primeru bo dobil vrnjen denar, sicer pa bo blok postal neveljaven. Na ta način želimo odpraviti pomanjkljivost pri poslovanju kuhinje: namreč doslej nismo nikoli vedeli, koliko obrokov moramo pripraviti, pa je prišlo občasno do tega, da je hrane zmanjkalo, večkrat pa smo tudi morali hrano zavreči.

Upamo, da boste to novost vzeli z razumevanjem na znanje.“

Mi smo to novost vzeli z veseljem in razumevanjem na znanje ter jo posredujemo bralcem, vendar imamo kljub temu pomisleke. Vsi starejši študentje se bodo verjetno spomnili, da je z uvedbo datumsko vezanih blokov restavracija Center izgubila precej svojih odjemalcev in je tako morala preiti na proste bloke. V kolikor bo študentskemu domovom oz. restavraciji uspelo z vezanimi bloki upravičiti v perspektivi svoje kapacitete (1200 obrokov), jim iz vsega srca iskreno čestitamo.

Pa še nekaj. Trikrat lahko ugibate, ali je kdorkoli vprašal študente, če se strinjajo s tem.

IZ ZASEBNEGA DNEVNIKA ŠTUDENTKE DITHE SEPORIČKE

Sem zadnjič slučajno obula nove čevljičke, nove nogavičke, oblekla čipkaste hlačkice, novo krilce in prozorno bluzico zgoraj brez, in novi, topli plašček, si natrajnala laske, obdelala obrazek, se malo nadišavila in odšla na sprehodek. Nisem niti malo domišljava, toda fantje so se kar ozirali za mano.

In tako me ustavi urednik (ne vem, kateri, ko jih je pa toliko – urednikov kot sploh fantov, da si ne moreš več zapomniti vseh imen) Katedre – tistega študentskega lista, ki je imel zadnjič enkrat štos v periskopu – in me nagovoril:

„Kolegica, ali si ti študentka?“

„A seveda sem.“

„Pa si že slišala za Katedro?“

„Katero pa misliš?“

„Časopis ...“

Vedela sem, da bom nekoč uspela priti v časopis.

„Ja, seveda sem slišala. Imeli ste dobro sliko neke deklice, samo razgaljene prsi niso bile najlepše.“

„Pa se na vaši šoli nič ne dogaja?“

„O ja, saj se, pa je premalo fantov.“

„Pa veš, da je Katedra, vaš, študentski list?“

„Oh – ho – ho – ho ...“ to sem izrazila s posebnim navdihom za lepoto.

„Zakaj nam nič ne napišeš?“ „Saj ne znam pisati. O čem naj pišem?“

„Ali se tebi osebno nič ne dogaja?“

„O ja, saj see mi.“

„Potem pa to napiši v Katedro.“

In tako sem to tudi napisala v Katedro, kot mi je naročil urednik, pa še fotografijo vam pošiljam, da jo objavite, pa objavite, da sem pridna študentka, da stanujem v študentskem naselju V. bloku, soba 1013 in da ne sprejemam obiskov, razen v skrajnem primeru.

P. S. KATEDRE: Upamo, da našega povabila k sodelovanju ne boste zmeraj napak razumeli!

ajt

Bruto, brutuse moderni

KRATKODEJANKA BRUTOVIH ŠPANSKIH REVOLUCIONARNIH SANJ!

EDINI AKT: štiri naga dekleta kartajo ob nagi mizi, Brutuse jih poliva s hladno vodo, ker poletna vročina pari deve. Ob polivanju Brutusu uspe govoriti s Francom, ki sedi na mizi in drži svečo, da dečve vidijo kartati.

Brutuse: „Nima smisla, stari moj, bodite prosim mirne, saj že hitim z vodo – to je popolnoma zgrešeno. Mar bi me ubogal pred dvajsetimi leti in se malo pomodernil. Zdaj pa imaš sranje, ko ti pred nosom osvobajajo te portugalske, to ti je trn v peti, da ne moreš več prav spati, ne jesti, ne živeti. Pa vidiš, da vsak dan vsaj polovico časa porabijo, da te nafilajo z vsemi opičjimi hormoni, da si čil, mlad in vesel. Toda tudi opice se večno ne smejiyo. Dekleta ljuba, le malo potrpljenja, saj že grem po svežo vodkico.“

Brutuse odkolovrati pod arkadami na drugo stran prizorišča. Franco se pretegne, dekleta zarjujejo, on ubogljivo sede nazaj na svoje mesto in jim neutrudno sveti. Brutuse se vrne.

Brutuse: „Vidiš, zdaj te pa obkrožajo lepa dekleta, da jim smeš svetiti, čeprav nisi zagrešil nobenega velikega zločina: kot večina državnih voditeljev si se držal le svoje filozofije in poti, pa čeprav te je pripeljala na rob propada. Mir dekietca, skrijte svoje častite. Pa si poglej nas, primer Jugoslavije, primer Jugoslavije v malem. Poglej si naše malo mesto Maribor, pa boš videl svojo sliko, kako počasi tone. Poglej si množico študentov, ki demonstrirajo po ulicah, ki vzklikajo zahteve po radikalizaciji študijskega procesa. Poglej jih, kako so prepirljivi, še med sabo si bodo skočili v lase. Kdo bo aktivnejši, kdo bo bolje delal, kdo bo imel boljši program? Poglej pa malo na njihove šole, tam se tresejo profesorji, ker jih je zagrabil paničen strah, študentje so se združili, nenadoma so skupaj in zahtevajo enako, nenadoma so se pojavili pravi vodje, s pravo taktiko in pravilno potjo urejevanja problema. Vidiš, kako vsi pridno brskajo po svojih zarumenelih zapiskih, iz katerih predavajo že dekade, ne da bi pustili pretipkati svoje blazne pametnosti. Poglej, kako krčijo in črtajo nepotrebne stvari iz svojih predavanj. Takšnega delovnega razpoloženja še ni bilo videti. Ali si moreš

zamisliti, da se enkrat ne morejo postaviti pred kateder in klicati ožigosane ovce, če so se vse zbrale na njihovih predavanjih. Vedi, lahko zašijejo katerega od študentov, če le ti manjkajo več kot trikrat na semester. Vidiš, kako se bo vse lepo moderniziralo v tem mestu, ki dobiva univerzo. Najinteresantneje pa je to, da pišejo celo skripta, katera bodo osnova študentom, da bodo doma pripravili snov in se pripravili na seminarsko obdelavo gradiva. S tem jim bodo seveda odvečne ure predavanj odpadle, imeli bodo več časa, da si ga bodo sami razporedili po lastni – najboljši presoji, še celo ostalo jim bo nekaj časa, da se bodo lahko udeleževali v študentskih forumih, kar jim zdaj predavanja onemogočajo. Pa poglej, še celo delavci so z njimi na cesti. Deklice, res sem se razgovoril, saj mu bom kmalu do konca povedal in vas ponovno poskropil. Pa veš, kako so pridobili delavce na svojo stran? Natolcevali so, da imajo profesorji prevelike plače za svoje opravljeno delo in med delavci je završalo. Vidiš tako napredno študentarijo imamo pa mi v Mariboru.

Ti se greš pa še vedno vernost svoji staromodni filozofiji nasilja, ki jo imaš, če se prav spomnin, že od rojstva. Z materinim mlekom si jo pil in tako jo boš odnesel v grob, da bi te čimprej spametoval sam hudič. Sam poznaš tiste tipe, ki ti postajajo vse nevarnejši, tisti zamazani hippiji s pravo, zdravo filozofijo:

Salazar and Franco
they try to rule the world,
they try to hold the upper hand,
the result would be the same.

Sam veš, da te zmerjajo s fašistom, ti pa nič. Daj, premakni malo svojo tolsto v hladnejšo vodo, da ti jo stisne in ti potisne pravo misel v to zagamano glavo.“ Brutuse se odpravi po novi zalogaj mrzle vode...

Vsake sanje se končajo, kadar se najlepše stvari prično. Brutuse ni nikoli uspel ponovno zaliti štirih nagih deklet pri igri kart, Franco pa nikoli ni uspel zaigrati svoje prve vloge v kakšnem dramskem tekstu. Prav zares čuden pojav so te sanje v psihologiji človeka. ps. I.

Kakršnakoli podobnost teh sanj s kakšnimi drugimi sanjami, ali celo resničnostjo, je samo sanjsko upravičena.

P.S. I: Tekst je prvi te vrste v razpisu tekmovanja originalnih študentskih dram mariborskih študentov.

-ajt

Trečno Novo Leto

Tretna Nova Godina

cem želimo srečno in uspešno leto

novi leto 1975. Ker želimo tudi mi pripravi

in letu. KATEDRA želim da

leta. So pa naša nate kmolj, pravnice

L Holm bogor

會員部

A Happy New Year

Felices Festas

tem našim sodelavcem, poslovnim partnerjem in bralcem

želimo tudi: poslovne uspehe in srečo

in letu. KATEDRA želim da

Berže Katedro - predavanja bodo zanimivija!

ojnovost! Katedra pa le ne pozabi na nas!

Denar, denar, denar, je kista bistvena - doba stvar!

Le se koplomba nam lahko povzela številko bralcev!

Če se koplomba nam lahko povzela številko bralcev!

Od nekaj so dobre revije slove, bife ni nobene! (made in Kinšasa)

Katedra, Kapan, kdaj je čas, da pride se na plan!

Studenti! Če nara žisto kava, poteka moji so!

Nabila hot ka kland, završev, da me nos at glavo!

Politika, gospodarsko sta moda tako, da mah ju ballo ke pohaka!

Naši nate pismu, organizacija nas uspešno! Same

Čije, bje plat avona, kisti, ki nihoti ni doma!

Časa in postora ehpanzija, to je naša smetnja!

študentska kultura ni shujševaha! kura

Meris' jima, po meris', nihoti jima pamti, ne kimeris!

Moji novinarji, kije, bje plat avona, kisti, ki nihoti ni doma!

Čiel je dekar, Mraz, pafat nam je kladis, ki!

S polno danko ropaj banko, lupi si napolitanko!

fotografije in oblikovanje: F. Rakuša